

ESBORRANY DEL PLA D'EDUCACIÓ AMBIENTAL PER A LA SOSTENIBILITAT DE LA RESERVA DE BIOSFERA DE MENORCA

2023-2030

ÍNDEX

4. ANTECEDENTS I JUSTIFICACIÓ DEL PLA D'EDUCACIÓ AMBIENTAL PER A LA SOSTENIBILITAT DE LA RESERVA DE BIOSFERA DE MENORCA	2
5. MARC CONCEPTUAL SOBRE L'EDUCACIÓ AMBIENTAL	6
6. MISSIÓ	10
7. VISIÓ	10
8. OBJECTIUS ESTRATÈGICS	11
9. PRINCIPIS QUE GUIEN EL PLA D'EDUCACIÓ AMBIENTAL PER A LA SOSTENIBILITAT DE MENORCA	14
10. BENEFICIARIS DEL PLA D'EDUCACIÓ AMBIENTAL	16
11. PROPOSTES D'ACCIÓ	18
11.1. ACCIONS A L' ÀMBIT DE L' ADMINISTRACIÓ I ORGANITZATIU	21
11.2. ACCIONS A L' ÀMBIT DE L' EDUCACIÓ FORMAL	56
11.3. ACCIONS EN L' ÀMBIT DE LA CIUDADANIA, TEIXIT I CONÒMIC SOCIALS I VOLUNTARIATS ...	62
12. SEGUIMENT I CONTROL	79
13. CRONOGRAMA TEMPORAL	90
14. PRESSUPOST APROXIMAT	100
15. MECANISMES DE FINANÇAMENT	107

4. ANTECEDENTS I JUSTIFICACIÓ DEL PLA D'EDUCACIÓ AMBIENTAL PER A LA SOSTENIBILITAT DE LA RESERVA DE BIOSFERA DE MENORCA

Tal com es reflecteix a la pàgina web de la Xarxa Espanyola de Reserves de la Biosfera (RERB), *“Les Reserves de la Biosfera són territoris l'objectiu dels quals és harmonitzar la conservació de la diversitat biològica i cultural i el desenvolupament econòmic i social a través de la relació de les persones amb la naturalesa. S'estableixen sobre zones ecològicament representatives o de valor únic, en ambients terrestres, costaners i marins, on la integració de la població humana i les seves activitats amb la conservació són essencials”*.

En aquest sentit, els valors sobre els quals s'assenten les Reserves de Biosfera estan perfectament alineats amb els valors de l'Agenda 2030 i els Objectius de Desenvolupament Sostenible (ODS). Els ODS i l'Agenda 2030 aprovats per l'Assemblea General de Nacions Unides a la Cimera de setembre de 2015, van plasmar un conjunt d'objectius, metes i indicadors de compliment, que suposen una sèrie de reptes que cal abordar des de tots els nivells territorials, especialment en l'àmbit local perquè és el més proper a les persones i de gran importància per a la millora social, econòmica, mediambiental i de qualitat de vida dels seus habitants, presents i futurs. L'Agenda 2030 proposa mesures d'acció emmarcades dins de 5 grans àrees que englobarien les Persones, el Planeta, la Prosperitat, la Pau i finalment les Aliances entre els diferents actors de la societat.

Ser conscients de l'abast del significat de ser una Reserva de Biosfera és saber que tota acció humana ha d'estar en equilibri amb la conservació de l'entorn i el medi natural que l'envolta, fomentant així un desenvolupament sostenible.

Menorca, en aquest marc, i apostant ja des de fa molts anys per aquesta sostenibilitat, va ser declarada Reserva de Biosfera el 1993 per la UNESCO, convertint-se així, en la primera regió a obtenir aquesta declaració en la integritat del seu territori. Atenent les característiques d'insularitat, s'adhereix a la xarxa mundial de Reserves de Biosfera Illes i Zones costaneres, on a partir del 2012 es converteix en una de les oficines tècniques d'aquesta xarxa per treballar aspectes de desenvolupament sostenible, i el 2019 n'hi ha una ampliació de la Reserva, incloent

així la part marina, passant a ser una de les Reserves de Biosfera amb major superfície marina del Mediterrani.

Des de la seva declaració, s'han proposat diverses iniciatives per poder mantenir i enfortir els compromisos inherents a aquesta declaració i alhora saber adaptar-se a les característiques pròpies d'un territori insular amb la seva pròpia idiosincràsia i identitat. És per això que a partir del 2008 s'aprova la constitució de l'Agència Menorca Reserva de Biosfera com a entitat especialitzada dependent del Consell Insular de Menorca organitzada al voltant d'uns òrgans de direcció, gestió, participació ciutadana i d'assessorament tècnic i científic.

És a través de l'aprovació del Pla d'Acció de la Reserva de Biosfera (2019), que se li dona operativitat per poder implementar funcions tant de conservació com de recerca i logístiques, atenent les característiques pròpies de l'illa. Es proposen una sèrie d'objectius per ser duts a terme abans de final del 2025 a través d'un programa d'actuacions.

Un dels programes d'actuació en base a una de les funcions fonamentals de la Reserva de Biosfera, el suport logístic, és el Programa de Coneixement i Educació per al Desenvolupament Sostenible. I analitzant el Pla d'Acció, veiem que, en la fase de diagnòstic, sorgeixen deficiències en aquest punt (com, per exemple, manca de planificació d'objectius i accions en educació ambiental i capacitació associada a la Reserva de Biosfera; no n'hi ha un programa específic de recerca que avaluï les necessitats).

Ens trobem en un context històric on cal una transició cap a models socioeconòmics molt més sostenibles, per evitar la degradació dels sistemes naturals, sense comprometre el benestar de les generacions futures. Això ha d'anar acompanyat d'un canvi de consciència social profund i modificació d'hàbits, que no serà possible sense una eina tan potent com l'Educació Ambiental, que potenciï l'adquisició de nous valors i sempre una llavor transformadora a nivell individual i col·lectiu per a un desenvolupament sostenible, més just i inclusiu. Tal com se cita al Pla d'Acció d'Educació Ambiental per a la Sostenibilitat (2021-2025) del Ministeri per a la Transició Ecològica i el Ministeri d'Educació, *"l'Educació Ambiental per a la Sostenibilitat fa referència a totes les accions i processos d'educació i formació, comunicació i participació orientats a desenvolupar aprenentatges, reflexions, actituds i competències per actuar davant de l'emergència climàtica i ambiental, i davant del conjunt dels complexos reptes socioambientals actuals, avançant cap a una transició ecològica justa, i està cridada a tenir un paper rellevant"*. L'Organització de les Nacions Unides per a l'Educació, la Ciència i la Cultura (UNESCO), també assenyala que l'Educació

PLA D'EDUCACIÓ AMBIENTAL PER A LA SOSTENIBILITAT DE LA RESERVA DE BIOSFERA DE MENORCA

per al Desenvolupament Sostenible *“proporciona als educands els coneixements, les competències, les actituds i els valors necessaris per prendre decisions fonamentades i dur a terme accions responsables a favor de la integritat del medi ambient, la viabilitat de l'economia i una societat justa”*.

A les darreres dècades, les Nacions Unides a través de diferents Cimeres ha tractat i contextualitzat el concepte d'Educació per a un Desenvolupament Sostenible. Així, el 1987, la Comissió Mundial sobre el Medi Ambient i el Desenvolupament defineix el concepte “Desenvolupament Sostenible”. El 1992, la comunitat internacional es va reunir a Rio de Janeiro, Brasil, per discutir els mitjans per posar en pràctica el desenvolupament sostenible. A la Conferència Internacional de l'ONU del 1997, celebrada a Grècia, es tracta el document “Educació per a un futur sostenible: una visió transdisciplinària per a una acció concertada”. Més en concret, durant la denominada a la Cimera de Johannesburg el 2002, es designa el període que comprèn els anys del 2005 al 2014 com a “Decenni de les Nacions Unides de l'Educació per al Desenvolupament”, elaborant-se un Pla d'Acció amb objectius propis, que complementa els Objectius de Desenvolupament del Mil·lenni.

La Conferència Mundial sobre l'Educació per al Desenvolupament Sostenible, organitzada per la UNESCO en cooperació amb el Ministeri Federal d'Educació i Investigació d'Alemanya el 2021, posa de manifest *“la necessitat d'actuar d'urgència per fer front als desafiaments dramàtics interrelacionats als que s'enfronta el món; en particular la crisi climàtica, la pèrdua massiva de biodiversitat, la contaminació, les malalties pandèmiques, l'extrema pobresa i les desigualtats, els conflictes violents i altres crisis mediambientals, socials i econòmiques que posen en perill la vida al nostre planeta... requereix una transformació fonamental que ens encamini cap a un desenvolupament sostenible basat en relacions més justes, inclusives, solidàries i pacífiques entre els éssers humans i amb la naturalesa”*.

Cal, per tant, una planificació correcta que diagnostiqui i promogui mesures per a l'optimització de recursos d'Educació Ambiental per a la Sostenibilitat, que aconseguixi ser catalitzador clau de tots els objectius de desenvolupament sostenible, millori i transformi Menorca en un territori sostenible, just, inclusiu i resilient. Aquest punt adquireix una rellevància especial si es té en compte que l'ambient insular de la Reserva de Biosfera de Menorca és molt sensible al risc climàtic i als canvis ambientals, i que té una enorme dependència de l'exterior, convertint-la en

PLA D'EDUCACIÓ AMBIENTAL PER A LA SOSTENIBILITAT DE LA RESERVA DE BIOSFERA DE MENORCA

un entorn especialment fràgil a conservar, on és urgent propiciar un ús més responsable dels recursos de què disposa.

El Pla d'Educació per al Desenvolupament Sostenible de la Reserva de Biosfera de Menorca, com a document de caràcter estratègic sectorial, emmarcat dins del Pla d'Acció de la Reserva de Biosfera de Menorca 2019 – 2025, descriu les línies d'actuació fonamentals a seguir, per dur a terme una estratègia d'educació ambiental global, integradora, transversal i participativa, que aconseguisca tots els àmbits de l'educació, tant formal com no formal, calant entre els diferents actors implicats de qualsevol edat i condició social.

5. MARC CONCEPTUAL SOBRE L'EDUCACIÓ AMBIENTAL

Per arribar a entendre l'abast de la importància d'un desenvolupament adequat de la present estratègia de planificació, ha de quedar clar què és i què persegueix l'Educació Ambiental per a la Sostenibilitat (EDS), entesa com el *“procés per a tots i al llarg de tota la vida que pretén contribuir a un millorament substancial del benestar humà i dels entorns que fan possible la vida. És una educació que inspira múltiples sabers per a l'aprenentatge, la convivència, el desenvolupament, la pau, etcètera, que compromet cada persona amb l'expectativa d'una societat més conscient, lliure i responsable. Per això, l'educació ambiental coopera en la creació d'una consciència crítica, promotora de models socials i d'estils de vida alternatius, en què l'equitat i la justícia es constitueixen com a principis irrenunciables de la tasca pedagògica”*¹.

*“L'educació és un facilitador poderós del canvi positiu de les mentalitats i les concepcions del món, i pot donar suport a la integració de totes les dimensions del desenvolupament sostenible. L'educació per al desenvolupament sostenible (EDS), sustentada a la meta 4.7 dels ODS i com a element facilitador dels 17 ODS, és la base de la transformació necessària, ja que proporciona a totes les persones els coneixements, les habilitats, els valors i les actituds per convertir-se en agents de canvi per aconseguir el desenvolupament sostenible. Permet a les i els educands desenvolupar les seves habilitats cognitives i no cognitives, com el pensament crític i les competències per a la col·laboració, la resolució de problemes, fer front a les complexitats i riscos, el foment de la resiliència, i el pensament sistèmic i creatiu, i els empodera perquè actuïn de manera responsable com a ciutadans. L'aprenentatge transformador de les persones i del planeta és necessari per a la nostra supervivència i la de les generacions futures. El moment d'aprendre i actuar en defensa del nostre planeta és ara”*².

Dins del **sector educatiu formal**, la Llei Orgànica 3/2020, per la qual es modifica la Llei Orgànica 2/2006, d'Educació (LOMLOE), a l'article 121, incorpora la sostenibilitat com a valor afegit, recollint que *“el projecte educatiu del centre recollirà els valors, els fins i les prioritats d'actuació,*

¹ Caride, JA i PA Meira (2001). Educació ambiental i desenvolupament humà. Barcelona, Ariel, p. 187.

² Conferència Mundial sobre l'Educació per al Desenvolupament Sostenible, organitzada per la UNESCO en cooperació amb el Ministeri Federal d'Educació i Investigació d'Alemanya el 2021

incorporarà la concreció dels currículums establerts per l'Administració educativa, que correspon fixar i aprovar al Claustre, i impulsarà i desenvoluparà els principis, objectius i metodologia propis d'un aprenentatge competencial orientat a l'exercici d'una ciutadania activa. Així mateix, inclourà un tractament transversal de l'educació en valors, del desenvolupament sostenible, de la igualtat entre dones i homes, de la igualtat de tracte i no discriminació i de la prevenció de la violència contra les nenes i les dones, de l'assetjament i del ciberassetjament escolar, així com la cultura de pau i els drets humans”.

Tot i això, i malgrat que tradicionalment l'educació ambiental sempre s'ha associat més al sector educatiu formal, és aplicable a la totalitat de la societat a través d'un altre tipus de canals, que cal ressaltar:

- ✓ **Educació ambiental no formal:** és aquella que es realitza a llocs d'aprenentatge no formals com poden ser centres d'interpretació de natura, museus, equipaments ambientals, campaments, centres comunitaris, associacions, etc... Normalment no segueix una pauta seqüencial establerta per temes com passa a l'educació formal. Solen ser accions puntuals sense continuïtat en el temps, però que permeten construir entre les persones participants una actitud crítica basada en la seva pròpia experiència quotidiana davant de les actituds que adopten davant de l'entorn que els envolta, en tractar temes més reals i contextualitzats al món que ens envolta.
- ✓ **Educació ambiental informal:** No menys important que les esmentades anteriorment, es troba l'educació ambiental informal, que és aquella on es brinda l'oportunitat a les persones d'aprendre d'una manera lliure i autònoma a través d'experiències no guiades com poden ser exposicions, literatura, mitjans de comunicació, noves tecnologies, etc.

La combinació de tots aquests tipus d'educació ambiental per a la sostenibilitat, permeten crear sinergies cap a un aprenentatge més gran, i generar reforços constants que permeten una conscienciació més gran de la totalitat de la societat. És necessari, sens dubte, que aquests tres tipus d'entendre l'experiència educativa coexisteixin i es planifiquin adequadament. Tal com diu

Terradas *“Les activitats de descobriment del medi han d'estar concebudes sobre una base teòrica i conceptual consistent. Constitueix un error promoure activitats aïllades ”*³.

L'Educació Ambiental s'ha d'entendre, per tant, com una eina clau de qualitat per aconseguir el canvi de model social perdurable en el temps, amb visió holística i transformadora, que inclou el contingut i els resultats de l'aprenentatge, la pedagogia i l'entorn del aprenentatge, a tots els estaments de la societat i per a totes les edats, on s'adquireixen nous hàbits, es desenvolupen habilitats i actituds de valor per a canvis profunds en les societats cap a un present i futur sostenibles.

Les persones que fan tasques d'educació ambiental per a la sostenibilitat han de disposar d'una formació, capacició, eines i destreses que permetin dur a terme processos de transformació i millora dels reptes socioambientals. Aquesta adquisició constant de coneixements i destreses és necessària, no només per a les persones professionals de l'educació ambiental, sinó també per a totes aquelles que estan relacionades de forma indirecta amb qüestions socioambientals, com ara comunicadors, divulgadors, monitors de lleure, docents, voluntaris ambientals, etc... La gran quantitat d'informació de què es disposa, juntament amb els constants canvis que sorgeixen a les dinàmiques socials, fa absolutament necessària una actualització i reciclatge professional, per poder ajustar les metodologies i les eines de l'educació ambiental, per obtenir els millors resultats possibles a curt, mitjà i llarg termini.

L'educació ambiental hauria d'impregnar tots els àmbits de la societat, des de la pròpia legislació, l'ordenació i la gestió del territori, els projectes locals, o qualsevol altra iniciativa transformadora que promogui la sostenibilitat de la RBM, com a instrument de suport, que permeti fer més eficients els recursos i les estratègies dutes a terme per fer front als diferents reptes socioambientals presents i futurs.

Paraules clau en Educació Ambiental per a la Sostenibilitat:

- ✓ **Presa de consciència**

³Terrades J. (1983). Desenvolupament històric i concepció actual de l'educació ambiental. Primeres Jornades sobre Educació Ambiental. Sitges. Servei de Publicacions del MOPU.

- ✓ Coneixements
- ✓ Habilitats
- ✓ Adquisició de valors
- ✓ Determinació per al canvi
- ✓ Col·laboració

6. MISSIÓ

Establir les directrius per empoderar tots els sectors de la societat menorquina amb la finalitat que siguin capaços de valorar, tenir cura i millorar la Reserva de Biosfera de Menorca en conjunt, a través de les eines que ens proporcionen els ODS, l'Agenda 2030 i l'Educació Ambiental per a la Sostenibilitat.

7. VISIÓ

La Reserva de Biosfera de Menorca 2030 es converteix en un referent insular d'aprenentatge i millora contínua del comportament socioambiental dels seus habitants i visitants, proporcionant espais oberts de participació, reflexió, experimentació i innovació en Educació Ambiental per a la Sostenibilitat.

8. OBJECTIUS ESTRATÈGICS

D'acord amb la missió plantejada al present Pla d'Educació per al Desenvolupament Sostenible de la Reserva de Biosfera de Menorca, els objectius estratègics a complir són:

OE1	
Descripció de l'Objectiu Estratègic 1	Establir un marc de referència per a l'educació ambiental i el desenvolupament sostenible de Menorca, integrant els principis i criteris establerts sobre la matèria recollits a l'Agenda 2030.
ODS relacionats	
Any de referència pel seu compliment	2030
Situació actual	Situació esperada
L'Educació Ambiental és extensa dins la Reserva de Biosfera de Menorca, però no arriba a tots els sectors de la societat i presenta cert biaix cap a algunes problemàtiques ambientals en concret i no cap a la totalitat.	Ampliar l'oferta educativa a tots els racons de la societat, tant al sector de l'educació formal, com al no formal, com a tota la població en general, inclosa la població itinerant ocasional.

OE2	
Descripció de l'Objectiu Estratègic 2	Establir estratègies integrades que permetin el compliment dels objectius de manera programada i possibilista
ODS relacionats	
Any de referència pel seu compliment	2030
Situació actual	Situació esperada
No hi ha una estratègia comuna a Menorca que orienti, integri i aglutini les accions que s'estan duent a terme en educació ambiental.	Establir unes línies estratègiques comunes per a tots els actors implicats en el desenvolupament sostenible de la RBM, generant un full de ruta, i unes bases sòlides i realistes on s'assenta l'educació ambiental

PLA D'EDUCACIÓ AMBIENTAL PER A LA SOSTENIBILITAT DE LA RESERVA DE BIOSFERA DE MENORCA

OE3	
Descripció de l'Objectiu Estratègic 3	Fomentar la participació ciutadana i la implicació dels agents educatius i socials locals en el procés d'elaboració, execució i avaluació del present Pla d'Educació Ambiental per a la Sostenibilitat de la RBM
ODS relacionats	
Any de referència pel seu compliment	2030
Situació actual	Situació esperada
Menorca compta amb l'Estratègia de Desenvolupament Local Participativa, però, exceptuant l'àmbit de l'educació formal, la participació a la planificació és encara escassa pel que fa a l'educació ambiental a l'illa.	Aconseguir que augmenti la participació i la implicació ciutadana en tots els sectors relacionats amb l'educació ambiental, tant de forma directa com de forma indirecta.

OE4	
Descripció de l'Objectiu Estratègic 4	Establir criteris de prioritització i avaluació de les actuacions sobre la base d'un sistema d'indicadors per a la millora contínua de l'educació ambiental a Menorca per aconseguir un canvi d'hàbits que perduri en el temps entre els diferents receptors
ODS relacionats	
Any de referència pel seu compliment	2030
Situació actual	Situació esperada
Com que no hi ha una estratègia en comú per al desenvolupament de l'educació ambiental a la RBM, només s'avaluen de manera puntual programes o accions concretes, però no es duu a terme un control d'avaluació contínua. No hi ha cap sistema d'indicadors desenvolupat.	Desenvolupament d'un sistema d'indicadors precís, fàcilment avaluable, adaptat a la realitat de Menorca i en concordança amb els ODS i l'Agenda 2030, que permeti establir una metodologia de millora contínua.

PLA D'EDUCACIÓ AMBIENTAL PER A LA SOSTENIBILITAT DE
LA RESERVA DE BIOSFERA DE MENORCA

O E5	
Descripció de l'Objectiu Estratègic 5	Conscienciar la població menorquina dels beneficis que suposa per a la salut humana i la del propi planeta, adoptar conductes i hàbits de vida sostenibles per poder abordar de la millor manera possible els problemes ambientals que puguin afectar la RBM.
ODS relacionats	
Any de referència pel seu compliment	2030
Situació actual	Situació esperada
Es té accés a multitud d'informació ambiental, però no hi ha una consciència col·lectiva que s'estigui aplicant a la millora global de la RBM. Es troben iniciatives puntuals enfocades a diferents sectors o edats determinades, que no aconsegueixen arribar al conjunt de la societat, i que moltes vegades queden com a meres campanyes informatives.	Aconseguir una societat conscient, més col·laborativa i respectuosa amb el seu entorn, i proactiva a la millora contínua de la RBM.

9. PRINCIPIS QUE GUIEN EL PLA D'EDUCACIÓ AMBIENTAL PER A LA SOSTENIBILITAT DE MENORCA

- ✓ **Adaptació del concepte d'educació ambiental a la nova realitat basada en la sostenibilitat de la RBM:** és fonamental unificar el concepte d'educació ambiental per a la sostenibilitat, des de la present planificació, per no incórrer en pràctiques d'educació superficials, corrent el risc de no arribar-hi a assolir els objectius plantejats.
- ✓ **Innovació en les eines pedagògiques a utilitzar:** en un món global, canviant, on abordar la realitat ambiental s'ha tornat crucial per a la pròpia supervivència, cal comptar amb eines pedagògiques que aconseguixin el major impacte possible entre la població, en el menor espai temporal. Per això es requereix l'experimentació i la posada en marxa d'eines pedagògiques innovadores que s'adaptin als nous escenaris cap a la sostenibilitat.
- ✓ **Transversalitat tant dins de l'Administració, com entre els agents implicats:** El concepte de sostenibilitat ha d'impregnar tots els sectors de l'Administració i de la mateixa societat, dotant de coherència els valors transmesos per l'educació ambiental a Menorca.
- ✓ **Igualtat de gènere i d'oportunitats:** *“la igualtat entre els gèneres i la igualtat d'oportunitats, a més de ser un dret de justícia, és requisit indispensable per superar la fam, la pobresa i les malalties; per lluitar contra la violència i per al control equitatiu dels recursos i la presa de decisions a la vida pública i privada (ONU, 2005). La Unió Europea recolza aquests plantejaments i promou la igualtat i equitat entre els gèneres com a requisit de la democràcia i com a condició necessària per al desenvolupament sostenible i per liderar la societat del coneixement”* ⁴.

⁴Comissió Europea (2006) Any Europeu de la Igualtat d'Oportunitats per a tothom (2007). Cap a una societat justa.

- ✓ **Col·laboració, aliances i participació ciutadana en el desenvolupament de polítiques i actuacions d'educació ambiental:** per afrontar els reptes presents i futurs a què la societat menorquina s'enfronta, cal una educació ambiental coordinada i dissenyada des de la participació democràtica i la col·laboració estreta de tots els agents implicats. Només generant sinergies entre ells i aprofitant les potencialitats que ofereix la RBM en tots els àmbits publicoprivats existents, s'aconseguirà una evolució contínua cap a la sostenibilitat.

10. BENEFICIARIS DEL PLA D'EDUCACIÓ AMBIENTAL

Com ja s'ha comentat, la transformació profunda de la RBM requereix de la participació de tots els actors implicats. Les persones beneficiàries de les mesures adoptades a la present planificació, seran les que corresponen a la totalitat de la població de Menorca, tant fixa com estacional:

- ✓ **Consell Insular de Menorca:** és l'òrgan impulsor del present Pla d'Educació Ambiental per a la Sostenibilitat, i sobre qui recau la responsabilitat de vetllar pel seu compliment i desenvolupament, traslladant els seus principis i objectius tant al personal intern, com als procediments que confecciona (polítiques, projectes, altres plans relacionats, etc...). Part d'aquestes funcions poden i han de ser assumides per l'**Agència Menorca Reserva de Biosfera**, les funcions de la qual són les de gestionar i realitzar accions per poder assumir els objectius continguts a la declaració de Menorca com a reserva de biosfera per al programa MAB de la UNESCO i al Pla d'Acció de la Reserva de Biosfera, als àmbits de gestió sostenible, educació, conservació i desenvolupament de la regió.
- ✓ **Entitats locals:** Són els òrgans de gestió i organització territorial de Menorca més propers a la ciutadania, constituint vies de participació ciutadana en els assumptes públics de forma directa. A ells correspon juntament amb l'administració central de l'illa, esdevenir referents de sostenibilitat per a la resta d'agents implicats.
- ✓ **Comunitat Educativa Formal:** La tasca dels centres educatius en el desenvolupament de l'educació ambiental és indubtable. Des de fa anys gran part dels projectes d'educació ambiental desenvolupats a Menorca, han estat dirigits a aquesta part de la població, i així ha de continuar sent, però amb la incorporació d'una capacitació adequada del professorat en sostenibilitat, i amb programes millor planificats que aconseguixin generar canvis profunds d'hàbits entre els nens i joves de Menorca.
- ✓ **Comunitat Educativa No Formal:** on s'inclouen els Equipaments d'Educació Ambiental de Menorca i totes aquelles entitats que d'una forma directa fan tasques d'educació ambiental

per a la sostenibilitat (Associacions, Fundacions, Museus, etc.). S'haurien de convertir en els impulsors de la innovació pedagògica, ja que tenen gran capacitat per afrontar els nous reptes a què s'enfronta la RBM. Això no obstant, s'han de coordinar en certa manera els esforços que fan per assolir objectius comuns molt més potents.

- ✓ **Teixit econòmic i social:** les empreses, comerços i entitats afins que operen dins la Reserva de Biosfera de Menorca, no poden quedar al marge de l'educació ambiental per a la sostenibilitat, ja que la seva activitat econòmica manté una relació estreta amb l'entorn; són absolutament interdependents. Els diferents sectors socioeconòmics han de ser conscients dels impactes que generen, tant positius com a negatius. La consecució d'un desenvolupament sostenible no depèn únicament d'aquelles empreses que tenen una activitat directament relacionada amb la cura ambiental, sinó que és responsabilitat de tots i cadascun dels actors que conformen la societat. Tot i això, necessiten orientació clara i capacitat per aconseguir una millora substancial en el seu comportament ambiental i afrontar nous reptes.
- ✓ **Ciutadania en general:** El Pla d'Educació Ambiental de Menorca, ha de ser capaç d'arribar a la totalitat de la ciutadania, tant a persones conscients i compromeses en la resolució de desafiaments ambientals, com a aquelles que encara no han adquirit consciència ambiental per fer front canvis col·lectius de calat present i futur.

11. PROPOSTES D'ACCIÓ

Les propostes d'acció presentades a continuació són el fruit de la integració dels resultats obtinguts durant la participació activa dels diversos actors de la societat menorquina a la fase de diagnòstic, en concordança amb els objectius estratègics, per donar resposta a les necessitats detectades i les demandes que requereix la societat dins de la RBM, per tal de donar compliment a la missió i la visió del present Pla d'Educació Ambiental per a la Sostenibilitat.

Les propostes d'acció s'han estructurat en tres grans blocs, en funció del tipus d'agents a què van dirigides les accions, o bé, en funció de qui té la responsabilitat última de dur-les a terme. Aquests son, per tant:

- ✓ **Àmbit de l'Administració i l'Organitzatiu**
 - ◆ Consell Insular de Menorca
 - ◆ Administracions municipals
 - ◆ Equipaments públics d'educació ambiental dependents de l'Administració
- ✓ **Àmbit de l'educació formal**
 - ◆ Alumnat de primària
 - ◆ Alumnat de secundària i cicles formatius
 - ◆ Alumnat de titulacions superiors
 - ◆ Equips directius i Professorat
 - ◆ Famílies d'alumnes
- ✓ **Àmbit de la Ciutadania, Teixit econòmic social i Voluntariat**
 - ◆ Empreses i comerços (Inclusos els equipaments d'educació ambiental privats)
 - ◆ Societat civil organitzada (Associacions, Fundacions, Voluntariat, etc.)
 - ◆ Ciutadania en general

PLA D'EDUCACIÓ AMBIENTAL PER A LA SOSTENIBILITAT DE LA RESERVA DE BIOSFERA DE MENORCA

Totes les accions proposades es relacionen directament amb un o diversos objectius estratègics, de manera que per assolir un únic objectiu pugui ser necessari el compliment de diverses accions complementàries.

S'han incorporat també aquelles accions corresponents al *Programa de Coneixement i Educació per al Desenvolupament Sostenible del Pla d'Acció de la Reserva de Biosfera de Menorca (2019 – 2025)*, així com accions específiques que requereixen de l'educació ambiental dins de la resta de programes de dit Pla d'Acció, així com de l'*Estratègia de Desenvolupament Local Participativa de Menorca*.

Les accions s'han incorporat al present Pla en forma de fitxes, on queda resumida tota la informació referent a aquesta acció en base al model següent:

Títol de l'acció			
Codi		Calendari	
Objectiu General		Rang de prioritat	
Objectius específics			
Descripció de l'acció			
Justificació sobre la base de l'anàlisi DAFO			
Impulsors		Destinatari	
Indicadors de seguiment		Pressupost	
Projectes vinculats		ODS corresponents	

A l'apartat "Projectes vinculats" es farà menció a aquells plans estratègics o projectes dels quals parteix l'acció concreta a desenvolupar.

PLA D'EDUCACIÓ AMBIENTAL PER A LA SOSTENIBILITAT DE LA RESERVA DE BIOSFERA DE MENORCA

Atenent el propòsit de la present planificació, s'han establert tres nivells de prioritització (baixa, mitjana i alta), entenent de prioritat alta aquelles accions fonamentals que representen els fonaments de l'educació ambiental per a la sostenibilitat a Menorca, i que s'haurien de poder posar en marxa com més aviat millor, dins del calendari establert, assegurant que disposaran dels recursos humans, materials i de finançament apropiats per al seu desenvolupament.

Pel que fa al sistema d'indicadors, s'ampliarà la informació a l'apartat corresponent a seguiment i control del Pla EAS de la RBM, però, assenyalar que s'han tingut en compte els indicadors ja establerts per al mesurament de les metes associades als Objectius de Desenvolupament Sostenible de l'ONU a través de l'Agenda 2030, aquells fixats al *Pla d'Acció de la Reserva de Biosfera de Menorca (2019 – 2025)*, així com altres d'elaboració pròpia sobre la base dels resultats del diagnòstic previ, per facilitar-ne els criteris d'avaluació posteriors.

11.1. Accions a l'àmbit de l'Administració i Organitzatiu

Títol de l'acció		Creació d'un grup d'educació ambiental permanent a l'illa	
Codi	AD1	Calendari	2023 – 2024
Objectiu General	OE1 OE5	Rang de prioritat	Alta
Objectius específics	<ul style="list-style-type: none">✓ Dotar Menorca d'una xarxa estable d'educadors ambientals✓ Solucionar la manca de personal existent en matèria de EAS✓ Desenvolupar accions d'EAS que tinguin abast per a tots els habitants i visitants de l'illa		
Descripció de l'acció			
<p>Creació d'un grup d'educació ambiental permanent a Menorca, que compleixi les necessitats mínimes detectades, és a dir, una ràtio d'un educador/a ambiental per cada 10.000 habitants. Aquesta mesura ha de ser prèvia a la construcció del Centre d'EA, de manera que una vegada construït i posat en marxa, aquesta funció pot recaure directament al Centre d'EA de Menorca. Les persones seleccionades per exercir tasques d'educació ambiental, hauran d'acreditar actituds, aptituds i coneixements suficients per exercir les seves funcions d'una manera apropiada.</p>			
Justificació sobre la base de l'anàlisi DAFO			
D42. D43. D46. A32. F45. O14. O26. O27.			
Impulsors	CIME	Destinatari	Totalitat de la població resident i visitants
Indicadors de seguiment	✓ Existència de 1 Educador/a Ambiental per cada 10.000 habitants	Pressupost	100.000 – 170.000 €
Projectes vinculats	Sense vinculació	ODS corresponents	

Títol de l'acció	Establiment d'un sistema d'indicadors i de recollida d'informació per disposar de resultats mesurables de la incidència/utilitat de les accions d'educació ambiental		
Codi	AD2	Calendari	2023 – 2030
Objectiu General	OE4	Rang de prioritat	Alta
Objectius específics	<ul style="list-style-type: none">✓ Avaluar les activitats de EAS de Menorca✓ Avaluar la qualitat i l'abast de les campanyes de sensibilització d'EAS		
Descripció de l'acció			
<p>Implantar un sistema de seguiment i avaluació de les activitats educatives, tant formals com no formals, relatives a la sostenibilitat i temes ambientals, i de les campanyes de comunicació relacionades segons uns criteris comuns prèviament acordats. S'haurien de dur a terme les accions següents:</p> <ul style="list-style-type: none">a. Cada activitat ha de ser avaluada pels usuaris amb la mateixa enquesta de satisfacciób. Cal centralitzar les dades per poder fer una avaluació conjunta de les accions educatives a l'illac. Es comuniquin i comparteixin els resultats aconseguits per a millora contínua <p>El seguiment i el control serà dut a terme per l'òrgan específic de dinamització, seguiment i control del Pla, segons el sistema d'indicadors que des d'aquest òrgan quedi establert.</p>			
Justificació sobre la base de l'anàlisi DAFO			
D15. D19. D47.			
Impulsors	CIME - Òrgan específic de dinamització, seguiment i control del Pla	Destinataris	Entitats i organismes que facin activitats d'EA
Indicadors de seguiment	<ul style="list-style-type: none">✓ Existència d'un sistema d'indicadors✓ Nº d'indicadors proposats	Pressupost	6.000 € - 15.000 €
Projectes vinculats	<ul style="list-style-type: none">✓ Acció 4.1.1 del Pla d'acció de la RBM	ODS corresponents	

Títol de l'acció		Creació d'una comissió específica de dinamització, seguiment i control del Pla	
Codi	AD3	Calendari	2023 – 2024
Objectiu General	OE1 OE2 OE3 OE4	Rang de prioritat	Alta
Objectius específics	<ul style="list-style-type: none">✓ Dinamitzar totes les accions descrites en aquest Pla perquè s'ajustin en la mesura del possible als temps establerts✓ Realitzar el mesurament dels indicadors de seguiment segons la temporalització necessària✓ Establir mesures de correcció del Pla		
Descripció de l'acció			
<p>Crear una comissió independent específic d'educació ambiental que s'encarregue de la dinamització, el control i el seguiment del Pla d'Educació per a la Sostenibilitat de la RBM. Aquesta comissió estarà coordinada per l'equip tècnic de l'Agència de la Reserva de Biosfera de Menorca, i format almenys pels perfils següents:</p> <ul style="list-style-type: none">✓ Representant de l'Educació Formal (Adreces de centres educatius o comissions escolars de medi ambient)✓ Representant del Consell Social✓ Representant del Consell Científic✓ Ajuntaments✓ Representant d'Equipaments d'Educació Ambiental✓ Entitats de la societat civil relacionades amb l'educació ambiental✓ Representants de diferents sectors econòmics (comerç, turisme, agricultura i ramaderia, etc.)			
Justificació sobre la base de l'anàlisi DAFO i grups de treball			
D15. D43. D48. Proposta realitzada per actors que van participar a la segona sessió de participació, grup de treball A.			
Impulsors	CIME - Agència de la Reserva de Biosfera de Menorca	Destinatari	-----
Indicadors de seguiment	<ul style="list-style-type: none">✓ Creació de la comissió de control✓ Nº de persones integrants	Pressupost	6.000 € – 15.000 €
Projectes vinculats	Sense vinculació	ODS corresponents	

Títol de l'acció		Capacitació dels nous Educadors Ambientals	
Codi	AD4	Calendari	2023 – 2024
Objectiu General	OE1	Rang de prioritat	Alta
Objectius específics	<ul style="list-style-type: none">✓ Preparar els nous Educadors/es Ambientals perquè siguin coneixedors de la realitat insular✓ Dotar els Educadors/es Ambientals de les eines necessàries per al compliment de les seves funcions		
Descripció de l'acció			
Capacitació dels nous Educadors Ambientals de la RBM en funció de les necessitats detectades, per millorar les seves competències i habilitats, i fomentar l'actualització contínua de coneixements del personal vinculat a l'educació ambiental, establint-ne el perfil formatiu i el reconeixement oficial. S'haurà de definir el perfil de l'educador/a ambiental, tenint en compte les seues competències, habilitats, itinerari formatiu desitjable, etc.			
Justificació sobre la base de l'anàlisi DAFO			
D42. D43 . D46 . A32. F45. O14. O26. O27.			
Impulsors	CIME – Agència Menorca Reserva de Biosfera	Destinataris	Educadors/es ambientals
Indicadors de seguiment	<ul style="list-style-type: none">✓ Existència de programes de capacitació de professionals d'EA✓ Grau de capacitació dels Educadors Ambientals	Pressupost	15.000 – 60.000 €
Projectes vinculats	<ul style="list-style-type: none">✓ Acció AD1 (Creació d'un grup d'educació ambiental permanent)✓ Acció AD5 (Creació d'un Centre d'Educació Ambiental de Menorca)	ODS corresponents	

Títol de l'acció		Creació d'un Centre d'Educació Ambiental de Menorca	
Codi	AD5	Calendari	2028 – 2030
Objectiu General	OE1 OE5	Rang de prioritat	Mitjana
Objectius específics	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Dotar la RBM d'un centre de referència en EA ✓ Propiciar la capacitat i experimentació educativa sobre sostenibilitat ✓ Exercir tasques de coordinació entre les diferents entitats que ofereixen accions d'EAS a la RBM ✓ Facilitar l'accessibilitat al centre a tots els sectors de la població i nivells educatius, a tota mena de persones, tant residents com a visitants externs a Menorca, de qualsevol edat o condició ✓ Exercir tasques de mediació i col·laboració amb diversos sectors econòmics i socials de Menorca per a un desenvolupament sostenible basat en l'educació ambiental 		
Descripció de l'acció			
<p>Creació d'un Centre Permanent d'Educació Ambiental de Menorca, com a centre de referència a la RBM en temes relacionats amb l'EAS, que serveixi com a centre de capacitat de futurs professionals de l'educació ambiental, i centre d'innovació i experimentació educativa. Serà una instal·lació fixa, adequada per cobrir les necessitats detectades, i dotada d'un equip de professionals de l'educació ambiental degudament capacitat per desenvolupar i enriquir aquest centre.</p>			
Justificació sobre la base de l'anàlisi DAFO			
D13. D14. D16. D19. D35. D38. F5.			
Impulsors	CIME	Destinataris	Totalitat de la població resident i visitants
Indicadors de seguiment	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Existència de Centre d'Educació Ambiental ✓ Consecució de cadascuna de les Fases del Projecte 	Pressupost	500.000 € – 2.000.000 €
Projectes vinculats	Sense vinculació	ODS corresponents	

Títol de l'acció			
Codi	AD6	Calendari	2023 – 2024
Objectiu General	OE1 OE2	Rang de prioritat	Alta
Objectius específics	<ul style="list-style-type: none">✓ Conèixer totes les activitats d'EA existents a l'illa✓ Facilitar la coordinació entre els diferents organismes que fan tasques d'educació ambiental a Menorca✓ Revisar totes les activitats per detectar possibles accions repetitives, i quines és important incidir o dissenyar en funció de les necessitats		
Descripció de l'acció			
Realització d'un inventari de totes les activitats d'EA que s'estan duent a terme a Menorca, des dels equipaments mateixos, així com totes les associacions i entitats possibles.			
Justificació sobre la base de l'anàlisi DAFO			
D17. D18. D19. D43. D47. O27. O28.			
Impulsors	GOIB - CIME	Destinataris	Totes les entitats que facin programes i activitats d'EA de Menorca
Indicadors de seguiment	<ul style="list-style-type: none">✓ N° d'activitats d'EA existents✓ N° d'equipaments i entitats que duguin a terme activitats d'EA✓ Grau de compliment de la revisió i l'actualització de l'inventari	Pressupost	10.000 € – 15.000 €
Projectes vinculats	Sense vinculació	ODS corresponents	

Títol de l'acció		Inventari detallat d'equipaments d'Educació Ambiental	
Codi	AD7	Calendari	2023 – 2024
Objectiu General	OE1 OE2	Rang de prioritat	Alta
Objectius específics	<ul style="list-style-type: none">✓ Conèixer tots els equipaments d'EA existents a l'illa i les seues característiques internes✓ Detectar possibles mancances tant internes com externes dels equipaments✓ Incrementar la qualitat i variabilitat de les activitats d'EA realitzades als equipaments		
Descripció de l'acció			
<p>Inventari detallat dels equipaments d'EA, tant públics com privats, existents a Menorca. De cadascun s'hauria de recollir la informació clau, com ara la tipologia de l'equipament, l'existència de programes d'educació ambiental en el mateix, el seu perfil didàctic, la professionalització o capacitat del personal, el seu estat de conservació i manteniment, l'accessibilitat, el tipus de propietat, la funcionalitat i la utilitat per a la població, el nivell de dinamització del centre, el nombre de visitants i d'activitats, o les dotacions existents i necessitats, entre altres.</p>			
Justificació sobre la base de l'anàlisi DAFO			
D18. D19. D20. D43. D47. F5. O27. O28.			
Impulsors	GOIB - CIME	Destinataris	Equipaments de EA de Menorca
Indicadors de seguiment	<ul style="list-style-type: none">✓ N^o d'equipaments que duguin a terme activitats d'EA✓ Dades de caracterització dels centres✓ Compliment de la revisió i l'actualització de l'inventari	Pressupost	10.000 € – 15.000 €
Projectes vinculats	Sense vinculació	ODS corresponents	

Títol de l'acció		Registre voluntari d'empreses i entitats dedicades a l'educació ambiental	
Codi	AD8	Calendari	2023 – 2024
Objectiu General	OE1 OE2 OE3	Rang de prioritat	Mitjana
Objectius específics	<ul style="list-style-type: none">✓ Conèixer les empreses i entitats que duguin a terme activitats relacionades amb el medi ambient o comparteixin valors de sostenibilitat✓ Conèixer el tipus d'activitat relacionada amb la sostenibilitat que fan les entitats registrades✓ Generar criteris d'excel·lència i de sostenibilitat entre les entitats registrades		
Descripció de l'acció			
<p>Creació d'un registre voluntari d'empreses i entitats que es dediquin directament a l'Educació Ambiental per a la Sostenibilitat, que hi facin activitats relacionades, o simplement que comparteixin els objectius i la visió estratègica d'aquest Pla.</p> <p>Amb la finalitat de donar més visibilitat a aquelles empreses registrades, es contempla la possibilitat de dotar-los d'algun símbol identificatiu com a segell d'excel·lència en sostenibilitat, o qualsevol altre mecanisme de reconeixement de la seva tasca dins de la RBM.</p>			
Justificació sobre la base de l'anàlisi DAFO			
D19. D22. D47. O27. O28.			
Impulsors	CIME	Destinataris	Empreses i entitats de Menorca
Indicadors de seguiment	<ul style="list-style-type: none">✓ N° d'entitats participants al registre✓ N° d'Activitats d'EA que duen a terme les entitats registrades	Pressupost	15.000 € – 60.000 €
Projectes vinculats	Sense vinculació	ODS corresponents	

Títol de l'acció	Portal web que aglutini i coordini els programes d'educació ambiental		
Codi	AD9	Calendari	2023 – 2024
Objectiu General	OE1 OE2 OE3	Rang de prioritat	Alta
Objectius específics	<ul style="list-style-type: none">✓ Conèixer l'estat actual i el contingut dels programes i les activitats d'EA de Menorca✓ Posseir una base de dades amb totes les activitats existents d'EA a l'illa✓ Facilitar la coordinació entre els diferents organismes que fan tasques d'educació ambiental a Menorca de forma efectiva i eficient✓ Facilitar la incorporació de noves activitats d'EA en funció de les mancances detectades		
Descripció de l'acció			
Creació i manteniment d'un portal web o adaptació d'algun altre portal ja existent, que serveixi per aglutinar i coordinar tots els programes i les activitats d'EA que es realitzen a Menorca. Per fer-ho, s'establiran protocols d'estandardització de les dades que cal pujar a la plataforma per part de totes les entitats col·laboradores, i d'actualització i manteniment del registre de dades.			
Justificació sobre la base de l'anàlisi DAFO			
D19. D43. D45. D47. F4. F5. F9. F10. F45. O25. O28.			
Impulsors	CIME	Destinataris	Programes i activitats de EA de Menorca
Indicadors de seguiment	<ul style="list-style-type: none">✓ Existència del Portal Web✓ N° d'entitats col·laboradores✓ N° d'activitats incorporades al portal✓ N° de visites al portal	Pressupost	10.000 € – 30.000 €
Projectes vinculats	<ul style="list-style-type: none">✓ Acció 4.4.2 del Pla d'acció de la RBM	ODS corresponents	

Títol de l'acció	Revisar i millorar els programes que s'estan duent a terme actualment		
Codi	AD10	Calendari	2023 – 2024
Objectiu General	OE1 OE2 OE4	Rang de prioritat	Alta
Objectius específics	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Augmentar la qualitat i els continguts dels programes existents d'EA ✓ Incrementar la quantitat de població participant als programes 		
Descripció de l'acció			
<p>Revisar i millorar els programes que s'estan duent a terme actualment en matèria ambiental, tant d'entitats públiques com privades, com pot ser “Amb Bona Lletra”, “Obrint Portes” o “Salut Jove”, entre altres.</p>			
Justificació sobre la base de l'anàlisi DAFO			
A34. F8. F9.			
Impulsors	CIME - GOIB	Destinatari	Totalitat de programes d'EA existents
Indicadors de seguiment	<ul style="list-style-type: none"> ✓ N° d'entitats que han implantat canvis al programa ✓ N° de millores incorporades ✓ N° de beneficiaris del programa 	Pressupost	15.000 € - 60.000 €
Projectes vinculats	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Acció EF3 (Revisar i millorar el programa de Centres Ecoambientals) 	ODS corresponents	

Títol de l'acció		Creació d'un grup multidisciplinari d'innovació i experimentació d'Educació Ambiental	
Codi	AD11	Calendari	2025 – 2027
Objectiu General	OE1 OE3	Rang de prioritat	Mitjana
Objectius específics	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Augmentar l'impacte sobre el públic a què arriben les activitats d'EA ✓ Crear noves metodologies d'EA innovadores 		
Descripció de l'acció			
<p>Creació d'un grup multidisciplinari d'innovació i d'experimentació de noves tècniques d'EA i materials didàctics, avalats per proves de camp, que ajudin a millorar els resultats esperats. Aquest grup haurà d'estar constituït per perfils professionals relacionats directament amb l'educació ambiental, així com aquells vinculats amb ciències ambientals o similars, perfils professionals propers a l'educació formal, pedagogia i la comunicació.</p>			
Justificació sobre la base de l'anàlisi DAFO			
D28. D41. D48. A19. F3. F27. O23.			
Impulsors	CIME	Destinatari	Professionals de l'educació ambiental i sectors afins
Indicadors de seguiment	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Existència del grup multidisciplinari ✓ Nº de disciplines diferents al grup ✓ Nº de tècniques noves d'EA proposades i dutes a terme ✓ Nº de persones aconseguides 	Pressupost	60.000 € - 100.000 €
Projectes vinculats	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Acció AD12 (Elaboració de materials didàctics nous sota una bona fonamentació pedagògica) 	ODS corresponents	

Títol de l'acció	Elaboració d'una guia per al desenvolupament de nous materials didàctics sota una bona fonamentació pedagògica		
Codi	AD12	Calendari	2025 – 2027
Objectiu General	OE1 OE5	Rang de prioritat	Mitjana
Objectius específics	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Guiar sota un enfocament comú l'elaboració de nous materials didàctics d'EA ✓ Millorar la formació de tots els agents implicats a l'educació ambiental ✓ Augmentar l'abast de l'EA entre la població de Menorca 		
Descripció de l'acció			
<p>Elaboració d'una guia per al desenvolupament de nous materials didàctics per a la sostenibilitat, a partir d'una millorada fonamentació pedagògica destinada a aquelles entitats o professionals que tinguin l'obligació o la necessitat de desenvolupar materials didàctics a EA dins de la RBM. Aquest apartat hauria de ser una de les primeres tasques que fes el grup multidisciplinari d'innovació i experimentació d'educació ambiental descrit a l'activitat AD10.</p>			
Justificació sobre la base de l'anàlisi DAFO			
D28. D41. A19. F3. F27.			
Impulsors	CIME	Destinataris	Totalitat dels agents relacionats amb l'elaboració de materials didàctics per a la sostenibilitat
Indicadors de seguiment	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Nº de nous materials didàctics elaborats a partir de la guia ✓ Grau de satisfacció dels usuaris dels nous materials desenvolupats 	Pressupost	6.000 € - 15.000 €
Projectes vinculats	<ul style="list-style-type: none"> ✓ AD11 (Creació d'un grup multidisciplinari d'innovació i experimentació d'Educació Ambiental) 	ODS corresponents	

Títol de l'acció		Fàbrica de recursos educatius	
Codi	AD13	Calendari	2025 – 2027
Objectiu General	OE3 OE5	Rang de prioritat	Mitjana
Objectius específics	<ul style="list-style-type: none">✓ Crear una dotació de recursos pedagògics que puguin ser usats en centres educatius, ajuntaments i entitats✓ Difondre entre la població, informació i recursos educatius fiables i ajustats a la realitat sobre els aspectes ambientals de Menorca		
Descripció de l'acció			
<p>Dissenyar i crear un conjunt de recursos educatius en relació amb les temàtiques de l'illa on és més necessari incidir, perquè la població en pugui fer ús. Creació de maletes viatgeres pedagògiques com la maleta de l'energia, maleta del canvi climàtic o maleta de laigua. A tall d'exemple citar la utilitzada per l' Observatori de l'Aigua de Terrassa (Maleta Pedagògica de l'Aigua de Terrassa). Aquest apartat hauria de ser una de les tasques encomanades al grup multidisciplinari d'innovació i experimentació d'Educació Ambiental descrit a l'activitat AD10.</p>			
Justificació sobre la base de l'anàlisi DAFO			
D9. D14. D26. D27. D28. D29. D41. F15. F16. F18 F25. F45.			
Impulsors	CIME	Destinataris	- Centres Educatius - Educadors ambientals - Equipaments d'EA - Entitats relacionades amb l'EA
Indicadors de seguiment	<ul style="list-style-type: none">✓ Nº de recursos educatius disponibles a la fàbrica de recursos✓ Temàtiques tractades als recursos creats	Pressupost	6.000 € - 15.000 €
Projectes vinculats	<ul style="list-style-type: none">✓ AD11 (Creació d'un grup multidisciplinari d'innovació i experimentació d'Educació Ambiental	ODS corresponents	

Títol de l'acció		Elaborar programa educatiu a llarg termini sobre aigua	
Codi	AD14	Calendari	2028 – 2030
Objectiu General	OE1 OE2 OE3 OE5	Rang de prioritat	Mitjana
Objectius específics	<ul style="list-style-type: none">✓ Consolidar coneixements en matèria de recursos hídrics entre la població de Menorca✓ Provocar canvis en les accions diàries de la població cap a una cura més gran de l'aigua		
Descripció de l'acció			
<p>Crear programes educatius a llarg termini sobre els recursos hídrics per a totes les edats, des d'infantil fins a públic de la tercera edat, que assegurin l'afermament dels coneixements i actituds apreses per aconseguir canvis efectius cap a un respecte més gran de l'aigua com a recurs ambiental, mitjançant "estratègies de durabilitat". Aquest programa tindrà una vigència de com a mínim un any.</p>			
Justificació sobre la base de l'anàlisi DAFO			
D1. A21. F11. F13.			
Impulsors	CIME - Comunitat d'Usuaris d'Aigües de Menorca (CUAM)	Destinataris	Totalitat de la població resident i visitants
Indicadors de seguiment	<ul style="list-style-type: none">✓ Nº Activitats proposades✓ Abast del programa✓ Consum d'aigua per habitant	Pressupost	15.000 € - 30.000 €
Projectes vinculats	<ul style="list-style-type: none">✓ AD15 (Elaborar programa a llarg termini sobre energia)✓ AD16 (Elaborar programa a llarg termini sobre canvi climàtic)✓ AD17 (Elaborar programa a llarg termini sobre mobilitat sostenible)	ODS corresponents	

Títol de l'acció		Elaborar programa educatiu a llarg termini sobre energia	
Codi	AD15	Calendari	2028 – 2030
Objectiu General	OE1 OE2 OE3 OE5	Rang de prioritat	Mitjana
Objectius específics	<ul style="list-style-type: none">✓ Consolidar coneixements en matèria d'energia entre la població de Menorca✓ Provocar canvis en les accions diàries de la població cap a un estalvi d'energia més gran i ús d'energies renovables		
Descripció de l'acció			
<p>Crear programa educatiu a llarg termini sobre l'energia per a totes les edats, des d'infantil fins a públic de la tercera edat, que assegurin l'afermament dels coneixements i actituds apreses per aconseguir canvis efectius cap a un respecte ambiental més gran, mitjançant "estratègies de durabilitat", que assegurin un canvi de model energètic. Aquest programa tindrà una vigència de com a mínim un any.</p>			
Justificació sobre la base de l'anàlisi DAFO			
D4. A21. F11. O1.			
Impulsors	CIME - Consorci de Residus i Energia	Destinatari	Totalitat de la població resident i visitants
Indicadors de seguiment	<ul style="list-style-type: none">✓ Nº Activitats proposades✓ Abast del programa✓ Energia renovable generada a la RBM✓ Consum energètic per habitant	Pressupost	15.000 € - 30.000 €
Projectes vinculats	<ul style="list-style-type: none">✓ Acció AD14 (Elaborar programa a llarg termini sobre aigua)✓ Acció AD16 (Elaborar programa a llarg termini sobre canvi climàtic)✓ Acció AD17 (Elaborar programa a llarg termini sobre mobilitat sostenible)	ODS corresponents	

Títol de l'acció	Elaborar programa educatiu a llarg termini sobre canvi climàtic		
Codi	AD16	Calendari	2028 – 2030
Objectiu General	OE1 OE2 OE3 OE5	Rang de prioritat	Mitjana
Objectius específics	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Consolidar coneixements en matèria de canvi climàtic entre la població de Menorca ✓ Provocar canvis en les accions diàries de la població cap a una reducció a la seva empremta de carboni 		
Descripció de l'acció			
<p>Crear programa educatiu a llarg termini sobre el canvi climàtic per a totes les edats, des d'infantil fins a públic de la tercera edat, que assegurin l'afermament dels coneixements i actituds apreses per aconseguir canvis efectius cap a un major respecte ambiental, mitjançant “estratègies de durabilitat”, que assegurin una disminució a la petjada total de carboni a la RBM. Aquest programa tindrà una vigència de com a mínim un any.</p>			
Justificació sobre la base de l'anàlisi DAFO			
A9. F13. F14.			
Impulsors	CIME	Destinataris	Totalitat de la població resident i visitants
Indicadors de seguiment	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Nº Activitats proposades ✓ Abast del programa ✓ Mesurament de GEHs 	Pressupost	15.000 € - 30.000 €
Projectes vinculats	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Acció AD14 (Elaborar programes a llarg termini sobre aigua) ✓ Acció AD15 (Elaborar programes a llarg termini sobre energia) ✓ Acció AD17 (Elaborar programes a llarg termini sobre mobilitat sostenible) 	ODS corresponents	

Títol de l'acció		Elaborar programa educatiu a llarg termini sobre mobilitat sostenible	
Codi	AD17	Calendari	2028 – 2030
Objectiu General	OE1 OE2 OE3 OE5	Rang de prioritat	Mitjana
Objectius específics	<ul style="list-style-type: none">✓ Consolidar coneixements en matèria de mobilitat sostenible entre la població de Menorca✓ Provocar canvis en les accions diàries de la població cap a un ús més gran de transport sostenible		
Descripció de l'acció			
<p>Crear programa educatiu a llarg termini sobre la mobilitat sostenible per a totes les edats, des d'infantil fins a públic de la tercera edat, que assegurin l'afermament dels coneixements i actituds apreses per aconseguir canvis efectius cap a un respecte ambiental més gran, mitjançant "estratègies de durabilitat" que assegurin l'ús de mitjans de transport sostenibles i menys contaminants. Aquest programa tindrà una vigència de com a mínim un any.</p>			
Justificació sobre la base de l'anàlisi DAFO			
D5. D26. D27. D30. A21. F1. F16.			
Impulsors	CIME	Destinatari	Totalitat de la població resident i visitants
Indicadors de seguiment	<ul style="list-style-type: none">✓ Nº Activitats proposades✓ Abast del programa✓ Nº Usuaris del transport públic	Pressupost	15.000 € - 30.000 €
Projectes vinculats	<ul style="list-style-type: none">✓ Acció AD14 (Elaborar programes a llarg termini sobre aigua)✓ Acció AD15 (Elaborar programes a llarg termini sobre energia)✓ Acció AD16 (Elaborar programes a llarg termini sobre canvi climàtic)	ODS corresponents	

Títol de l'acció		Millora i dinamització d'equipaments i infraestructures d'educació ambiental	
Codi	AD18	Calendari	2023 – 2027
Objectiu General	OE1 OE3	Rang de prioritat	Alta
Objectius específics	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Augmentar la qualitat dels equipaments d'EA de la RBM ✓ Elaborar activitats més diverses d'EA als equipaments ✓ Augmentar el nombre i el tipus de participants dels equipaments ambientals de Menorca 		
Descripció de l'acció			
<p>Millora i dinamització d'equipaments i infraestructures d'educació ambiental ja existents a la RBM, com poden ser: el Centre de Geologia, el Centre d'interpretació del cap de Cavalleria, el Parc Natural de s'Albufera des Grau, el Centre Artesanal de Menorca, la finca d'Alforí de Dalt, els Camps d'Aprenentatge (Es Pinaret i Far de Cavalleria), l'Àrea de Gestió de Residus de Milà, més tots aquells que quedin reflectits com a resultat de l'acció AD6 (Inventari detallat d'equipaments d'Educació Ambiental).</p>			
Justificació sobre la base de l'anàlisi DAFO			
D19. F5.			
Impulsors	CIME - GOIB	Destinataris	Equipaments d'EA
Indicadors de seguiment	<ul style="list-style-type: none"> ✓ N^o de centres analitzats ✓ N^o d'activitats de diferent temàtica als equipaments d'EA 	Pressupost	150.000 € – 500.000 €
Projectes vinculats	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Acció AD7 (Inventari detallat d'equipaments d'educació ambiental) 	ODS corresponents	

Títol de l'acció	Promoure la creació d'Equipaments d'EA dins dels nuclis poblacionals principals		
Codi	AD19	Calendari	2025 – 2027
Objectiu General	OE1 OE5	Rang de prioritat	Baixa
Objectius específics	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Fer arribar l'EA a zones urbanes amb escàs o nul contacte amb el medi natural ✓ Promoure a mitjà termini ciutats més sostenibles 		
Descripció de l'acció			
<p>Atès que la majoria dels equipaments d'EA es troben en entorns protegits o bé directament a l'entorn natural, cal promoure la creació d'Equipaments d'EA dins dels nuclis poblacionals principals (Maó o Ciutadella) que ajudin a la millor entesa del metabolisme urbà i com reduir la petjada ambiental a les pròpies ciutats. És també una manera d'apropar els conceptes ambientals a persones més allunyades de l'entorn natural.</p>			
Justificació sobre la base de l'anàlisi DAFO			
D20.			
Impulsors	CIME	Destinataris	Població resident a grans zones urbanes
Indicadors de seguiment	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Existència d'equipaments d'EA creats a les principals zones urbanes 	Pressupost	100.000 € – 250.000 €
Projectes vinculats	Sense vinculació	ODS corresponents	

Títol de l'acció		Modelització dels criteris d'avaluació dels programes que cal dur a terme dins de la RBM	
Codi	AD20	Calendari	2023 – 2024
Objectiu General	OE1 OE4	Rang de prioritat	Alta
Objectius específics	<ul style="list-style-type: none">✓ Comptar amb un sistema d'avaluació que permeti quantificar l'efectivitat dels programes i les accions d'EA de la RBM✓ Incrementar la qualitat dels programes existents en matèria de EA		
Descripció de l'acció			
Instrumentació i modelització dels criteris d'avaluació dels diferents programes/accions a dur a terme dins de la RBM. És a dir, establir criteris d'avaluació comunes i un sistema sòlid de mesurament mitjançant indicadors per conèixer l'evolució de l'EA a Menorca.			
Justificació sobre la base de l'anàlisi DAFO			
D15. D47.			
Impulsors	CIME - GOIB	Destinataris	Programes i activitats de EA de Menorca
Indicadors de seguiment	✓ Quantitat i qualitat dels indicadors de mesura	Pressupost	15.000 € – 60.000 €
Projectes vinculats	Sense vinculació	ODS corresponents	

Títol de l'acció		Pla de comunicació de l'Educació Ambiental a la RBM	
Codi	AD21	Calendari	2023-2030
Objectiu General	OE1 OE5	Rang de prioritat	Alta
Objectius específics	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Comunicar, de manera efectiva, les activitats existents d'EA, i promocionar-ne els resultats obtinguts ✓ Difondre, àmpliament, els avenços que es realitzin al Pla EAS de Menorca ✓ Que la població i els visitants coneguin l'existència d'activitats d'EA realitzades en matèria de la RBM 		
Descripció de l'acció			
<p>Pla de comunicació a curt, mitjà i llarg termini de l'avenç de l'EA a la RBM o, si no, una estratègia de comunicació, promoció i difusió efectiva. El Pla ha de comprendre de quina manera es comuniquen les activitats d'EA disponibles, els seus resultats i els avenços en el mateix Pla EAS de Menorca.</p>			
Justificació sobre la base de l'anàlisi DAFO			
D2. D7. D15. D16. D23. A6. O7. O25.			
Impulsors	CIME	Destinataris	Totalitat de la població resident i visitants
Indicadors de seguiment	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Existència d'una estratègia de comunicació sobre l'EA ✓ % de població aconseguit amb el Pla de Comunicació 	Pressupost	60.000 € – 150.000 €
Projectes vinculats	Sense vinculació	ODS corresponents	

Títol de l'acció		Acords de col·laboració amb operadores de transport de passatgers	
Codi	AD22	Calendari	2025 – 2027
Objectiu General	OE1 OE3	Rang de prioritat	Mitjana
Objectius específics	✓ Que els turistes que tenen com a destinació Menorca coneguin l'existència de la RBM i els valors ambientals necessaris per respectar l'entorn		
Descripció de l'acció			
Acords de col·laboració amb les operadores de transport de passatgers (aerolínies o navilieres) que treballen a Menorca perquè incloguin, en la informació que es dona durant el viatge, aspectes de la RBM, com a bones pràctiques.			
Justificació sobre la base de l'anàlisi DAFO			
D3. D9. D11. A3. A20.			
Impulsors	CIME - GOIB	Destinatari	Operadores de transport de passatgers
Indicadors de seguiment	✓ N° d'acords de col·laboració realitzats ✓ N° d'operadores de transport que aporten informació durant el viatge	Pressupost	15.000 € – 60.000 €
Projectes vinculats	✓ Acció AD23 (Vídeo promocional educatiu sobre els valors de la RBM)	ODS corresponents	

Títol de l'acció		Vídeo promocional educatiu sobre els valors de la RBM	
Codi	AD23	Calendari	2025 – 2027
Objectiu General	OE1 OE3 OE5	Rang de prioritat	baixa
Objectius específics	✓ Fer arribar a tota la població de l'illa i als visitants, informació sobre la RBM, perquè en coneguin els valors		
Descripció de l'acció			
Realització d'un vídeo promocional educatiu sobre els valors de la RBM perquè sigui compartit a través de les xarxes socials, línies d'autobús, operadores de transport de persones que treballen a Menorca i agents turístics, entre altres mitjans.			
Justificació sobre la base de l'anàlisi DAFO i grups de treball			
D9. O7. Proposta realitzada per actors que van participar a la segona sessió de participació, grup de treball B.			
Impulsors	CIME – Agència de la RBM	Destinataris	Totalitat de la població resident i visitants
Indicadors de seguiment	✓ Abast del vídeo promocional educatiu ✓ N ^o entitats col·laboradores en la promoció del vídeo	Pressupost	3.000 € - 6.000 €
Projectes vinculats	✓ Acció AD22 (Acords de col·laboració amb operadores de transport)	ODS corresponents	

Títol de l'acció	Realitzar periòdicament l'enquesta d'hàbits de vida sostenible per conèixer l'efectivitat del pla de treball en Educació per al Desenvolupament Sostenible (EDS) a Menorca		
Codi	AD24	Calendari	2023 – 2030
Objectiu General	OE4	Rang de prioritat	Mitjana
Objectius específics	<ul style="list-style-type: none">✓ Conèixer els hàbits de vida de la població de Menorca✓ Conèixer la participació dels habitants en activitats de EAS		
Descripció de l'acció			
<p>Es proposa analitzar periòdicament l'efectivitat del pla de treball en Educació per al Desenvolupament Sostenible (EDS) a Menorca mitjançant una enquesta que estudiï els hàbits de vida de la població resident i visitants, per tal de conèixer el grau de presència dels comportaments sostenibles entre els mateixos. La finalitat és, doncs, saber en quines de les tasques habituals i quotidianes, la preocupació ambiental té un pes suficient, si han participat en alguna activitat d'EDS i si els seus hàbits han canviat després de la seva participació. L'enquesta es farà amb una periodicitat mínima de 2 anys al llarg de la vigència del Pla.</p>			
Justificació sobre la base de l'anàlisi DAFO			
D9. D17. D24. D26. D27. D29. D40. F7. F12. F17. F18. F20. F21. F37. F38. F39.			
Impulsors	CIME	Destinatari	Totalitat de població resident i visitants
Indicadors de seguiment	<ul style="list-style-type: none">✓ Realització de l'enquesta cada 2 anys✓ Nº de respostes registrades✓ Grau de millora en els hàbits de vida sostenible entre la població	Pressupost	30.000 € – 60.000 €
Projectes vinculats	<ul style="list-style-type: none">✓ Acció 4.1.2 del Pla d'acció de la RBM	ODS corresponents	

Títol de l'acció		Guies de Bones Pràctiques per sectors	
Codi	AD25	Calendari	2025 – 2026
Objectiu General	OE3 OE5	Rang de prioritat	Mitjana
Objectius específics	<ul style="list-style-type: none">✓ Difondre pràctiques sostenibles entre els diversos sectors de l'illa✓ Augmentar el coneixement sobre accions respectuoses amb el medi ambient entre els sectors		
Descripció de l'acció			
Elaboració de Guies de Bones Pràctiques per sectors, digueu-vos, per exemple, per a activitats esportives o turístiques a realitzar en el medi natural, activitats en medis aquàtics, ús eficient de l'aigua. S'aniran fent en funció de les necessitats detectades durant el procés d'avaluació del Pla.			
Justificació sobre la base de l'anàlisi DAFO			
A23. A25. F36. F41. O17. O18. O20.			
Impulsors	CIME	Destinatari	Sectors econòmics diversos
Indicadors de seguiment	<ul style="list-style-type: none">✓ N° de Guies de Bones Pràctiques realitzades✓ N° de sectors que compten amb Guia de Bones Pràctiques	Pressupost	60.000 € – 150.000 €
Projectes vinculats	<ul style="list-style-type: none">✓ Accions A.1.1.9, A.1.2.7, A.2.1.5 del Pla d'acció de la RBM	ODS corresponents	

Títol de l'acció		Guies tècniques per a personal de l'administració local	
Codi	AD26	Calendari	2023 – 2024
Objectiu General	OE1 OE2	Rang de prioritat	Mitjana
Objectius específics	<ul style="list-style-type: none">✓ Incrementar els coneixements en matèria de sostenibilitat urbanística del personal de l'administració local✓ Que el personal de l'administració local adquireixi eines sobre l'urbanisme sostenible per poder-les aplicar a la feina diària		
Descripció de l'acció			
Elaboració de Guies tècniques per a personal de l'administració local que en reforcin els coneixements en referència a un urbanisme més sostenible (Ambientalització de l'entorn urbà, mobilitat sostenible, etc.).			
Justificació sobre la base de l'anàlisi DAFO			
D34. D35. A8. A9. F31.			
Impulsors	CIME – Ajuntaments	Destinatari	Personal de l'administració local municipal
Indicadors de seguiment	<ul style="list-style-type: none">✓ N° de Guies tècniques✓ N° d'administracions locals municipals que compten amb Guies tècniques	Pressupost	15.000 € - 30.000 €
Projectes vinculats	<ul style="list-style-type: none">✓ Acció A.1.4.2 del Pla d'acció de la RBM✓ Acció A.1.4.3 del Pla d'acció de la RBM	ODS corresponents	

Títol de l'acció	Formació específica a les administracions públiques sobre Objectius de Desenvolupament Sostenible - Agenda 2030		
Codi	AD27	Calendari	2023 – 2024
Objectiu General	OE1 OE3 OE5	Rang de prioritat	Mitjana
Objectius específics	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Augmentar el coneixement dels ODS entre el personal de les administracions públiques ✓ Que el personal de les administracions públiques sigui capaç d'aplicar els criteris de sostenibilitat marcats per l'Agenda 2030 al desenvolupament de les tasques diàries 		
Descripció de l'acció			
<p>Formació específica sobre Objectius de Desenvolupament Sostenible - Agenda 2030 a tots els empleats de les diferents Administracions Públiques, dirigida a càrrecs polítics (alcaldes/alcaldesses, regidors/es, consellers/es, assessors/es, etc.), així com a tot el personal tècnic, tant dins del Consell Insular de Menorca com a les entitats locals municipals, perquè puguin incorporar criteris de sostenibilitat en l'exercici de les seves tasques diàries.</p>			
Justificació sobre la base de l'anàlisi DAFO			
D36. D38. D40.			
Impulsors	CIME Ajuntaments	Destinatari	Personal de les administracions públiques
Indicadors de seguiment	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Nº de formacions específiques realitzades ✓ Nº de persones de les administracions públiques que rep la formació ✓ Grau de satisfacció de la qualitat de les formacions 	Pressupost	30.000 € – 60.000 €
Projectes vinculats	Sense vinculació	ODS corresponents	

Títol de l'acció	Formació específica sobre el manteniment de zones verdes i biodiversitat associada a entorns rurals i urbans		
Codi	AD28	Calendari	2023 – 2024
Objectiu General	OE1 OE3 OE5	Rang de prioritat	Mitjana
Objectius específics	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Incrementar els coneixements del personal de jardineria i manteniment en matèria de sostenibilitat i bones pràctiques ambientals respectuoses amb els ecosistemes urbans 		
Descripció de l'acció			
<p>Formació específica sobre el manteniment de zones verdes i biodiversitat associada a entorns rurals i urbans per a personal tècnic municipal relacionat amb els serveis de jardineria, manteniment, etc.</p>			
Justificació sobre la base de l'anàlisi DAFO			
D11. D34. D35. A8. A9. F31. O6.			
Impulsors	CIME Ajuntaments	Destinatari	Personal tècnic municipal
Indicadors de seguiment	<ul style="list-style-type: none"> ✓ N° de formacions realitzades ✓ N° de tècnics i operaris municipals que rep la formació ✓ Grau de satisfacció de la qualitat de les formacions 	Pressupost	30.000 € – 60.000 €
Projectes vinculats	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Acció A.1.4.2 del Pla d'acció de la RBM ✓ Acció A.1.4.3 del Pla d'acció de la RBM 	ODS corresponents	

Títol de l'acció	Realització de fires, festivals, conferències i esdeveniments relacionats amb l'educació ambiental		
Codi	AD29	Calendari	2023 – 2030
Objectiu General	OE3 OE5	Rang de prioritat	Baixa
Objectius específics	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Difondre entre un públic més ampli els valors de la sostenibilitat, aprofitant dies assenyalats a nivell ambiental. ✓ Promoure la màxima col·laboració entre diferents entitats i organismes publicoprivats per fer realitat aquest tipus d'esdeveniments a Menorca 		
Descripció de l'acció			
<p>Realització de fires, festivals, conferències i esdeveniments relacionats amb alguna temàtica d'EA al llarg de l'any, coincidint amb alguna celebració especial a nivell nacional o internacional, o bé atenent necessitats detectades. Aprofitar dies tan assenyalats com per exemple la Setmana Europea de la Mobilitat, la Setmana Europea de Prevenció de Residus i la celebració del Dia Mundial del Medi Ambient, per realitzar activitats temàtiques conjuntes a la totalitat de la RBM a través de la contribució de diversos organismes i col·laboradors que treballen l'EA.</p>			
Justificació sobre la base de l'anàlisi DAFO			
D8. D13. D29. D44. A22. F29. F40. O3. O4. O6. O10.			
Impulsors	CIME Ajuntaments Equipaments d'EA Entitats privades	Destinataris	Totalitat de la població resident i visitants
Indicadors de seguiment	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Nº d'esdeveniments de temàtica ambiental programats i realitzats ✓ % d'assistència als esdeveniments ✓ Tipus de públic assistent als esdeveniments 	Pressupost	150.000 € – 500.000 €
Projectes vinculats	Sense vinculació	ODS corresponents	

Títol de l'acció	Potenciar el Camí de Cavalls com un equipament d'Educació Ambiental a l'aire lliure		
Codi	AD30	Calendari	2025 – 2027
Objectiu General	OE1 OE3	Rang de prioritat	Baixa
Objectius específics	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Contribuir a la sensibilització ambiental de la població fixa, més les persones visitants, a través del Camí de Cavalls ✓ Ús del Camí de Cavalls com a recurs d'EA a l'aire lliure 		
Descripció de l'acció			
<p>Potenciar el Camí de Cavalls com un equipament d'EA a l'aire lliure, on coexisteixi la finalitat turística i recreativa d'aquest sender històric especial, amb tasques d'interpretació, educació i conscienciació ambiental, d'acord amb les regulacions establertes a la Llei 13/2000, de 21 de desembre, del camí de Cavalls de Menorca.</p>			
Justificació sobre la base de l'anàlisi DAFO i grups de treball			
D2. D11. F2. F20. Proposta realitzada per actors que van participar a la segona sessió de participació, grup de treball C.			
Impulsors	CIME - GOIB	Destinatari	Totalitat de la població resident i visitants
Indicadors de seguiment	<ul style="list-style-type: none"> ✓ N° d'activitats d'EA realitzades al Camí de Cavalls 	Pressupost	15.000 € - 30.000 €
Projectes vinculats	Article 3 apartat e) de la Llei 13/2000, de 21 de desembre, del camí de Cavalls de Menorca	ODS corresponents	

Títol de l'acció		Punt Mòbil d'Educació Ambiental	
Codi	AD31	Calendari	2025 – 2030
Objectiu General	OE1 OE5	Rang de prioritat	Mitjana
Objectius específics	<ul style="list-style-type: none">✓ Apropar l'EA a zones de l'illa on no sol arribar o hi ha dificultats per accedir-hi✓ Augmentar el públic objectiu de l'EA, com a turistes en àrees de costa, població en àrees rurals disperses o habitants de zones urbanes sense accés a la natura		
Descripció de l'acció			
<p>Creació d'un Punt Mòbil d'Educació Ambiental que permeti portar recursos educatius i campanyes mòbils a qualsevol punt de Menorca. El punt mòbil d'EA ha de ser un mitjà de transport tan respectuós com sigui possible, com una furgoneta o similar, de colors vistosos, que atregui l'atenció de les persones properes. La furgoneta contindria el material necessari per dur a terme activitats de EA al llarg del territori insular, juntament amb dos educadors/es ambientals com a mínim.</p>			
Justificació sobre la base de l'anàlisi DAFO			
D13. D41. D44. A10. A22. A26. A27. A28. A31.			
Impulsors	CIME - GOIB	Destinataris	Totalitat de la població resident i visitants
Indicadors de seguiment	<ul style="list-style-type: none">✓ Existència d'un punt mòbil d'EA✓ Nº i tipus d'activitats realitzades amb el punt mòbil d'EA✓ Territori aconseguit amb el punt mòbil d'EA✓ Nº de participants a les activitats proposades	Pressupost	50.000 € - 100.000 €
Projectes vinculats	Sense vinculació	ODS corresponents	

Títol de l'acció	Potenciar els punts nets de recollida de residus com a infraestructures d'educació ambiental		
Codi	AD32	Calendari	2027 – 2030
Objectiu General	OE3 OE4	Rang de prioritat	Baixa
Objectius específics	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Estendre l'ús de les deixalleries de Menorca com a equipaments d'EA ✓ Fomentar la reducció, reutilització i reciclatge de residus 		
Descripció de l'acció			
<p>Es potenciarà l'ús dels punts nets de recollida de residus a l'illa com a infraestructures d'educació ambiental de la població, on es poden treballar conceptes com l'economia circular, la reducció, la reutilització i el reciclatge de residus, la petjada de carboni, etc.</p>			
Justificació sobre la base de l'anàlisi DAFO			
F21. F28.			
Impulsors	CIME - Consorci de Residus i Energia	Destinatari	Totalitat de població resident i visitants
Indicadors de seguiment	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Nº i tipus d'activitats d'EA realitzades en deixalleries ✓ % d'assistència poblacional a les activitats d'EA realitzades en deixalleries 	Pressupost	15.000 € – 60.000 €
Projectes vinculats	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Objectiu 11 del Pla Director Sectorial de prevenció i gestió de residus no perillosos de Menorca 	ODS corresponents	

Eliminar o reduir barreres per a l'educació ambiental com la no existència de transport			
Títol de l'acció			
Codi	AD33	Calendari	2025 – 2028
Objectiu General	OE1 OE3	Rang de prioritat	Mitjana
Objectius específics	✓ Facilitar en la mesura del possible el transport per a la participació de col·lectius grupals com poden ser associacions, centres educatius, etc., en les activitats ofertes als diferents equipaments d'EA de Menorca		
Descripció de l'acció			
<p>Eliminar o reduir aquelles barreres que impedeixen una àmplia participació en les activitats d'EA ja existents als diferents equipaments ambientals de Menorca, com ara la no existència de transport assequible per a grups diana de l'EA. Aquesta acció es podria materialitzar mitjançant ajuts al transport, o bé facilitant un mitjà de transport gratuït propi de la RBM que pogués ser reservat per diferents col·lectius socials i educatius de l'illa. S'identifica qualsevol barrera de qualsevol índole que pugui impedir un desenvolupament adequat de l'EDS a la RBM.</p>			
Justificació sobre la base de l'anàlisi DAFO			
D5. D14.			
Impulsors	CIME	Destinataris	Totalitat de la població resident i visitant
Indicadors de seguiment	✓ N° de barreres identificades ✓ N° de barreres eliminades	Pressupost	60.000 € – 150.000 €
Projectes vinculats	Sense vinculació	ODS corresponents	

Títol de l'acció	Reunió anual oberta per a tots els/les educadors/es ambientals i actors implicats per millorar la implantació de l'educació ambiental		
Codi	AD34	Calendari	2023 – 2030
Objectiu General	OE1 OE2 OE3	Rang de prioritat	Mitjana
Objectius específics	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Facilitar la coordinació i la cooperació entre els diferents actors que realitzen tasques d'educació ambiental a Menorca de forma efectiva i eficient ✓ Facilitar la incorporació de noves activitats d'EA en funció de les mancances detectades ✓ Promoure la participació activa dels actors ✓ Millorar el sistema d'indicadors i recollida d'informació 		
Descripció de l'acció			
<p>Realitzar una reunió anual en què participin tots els/les educadors/es ambientals i altres actors implicats en l'educació ambiental per coordinar les accions i activitats d'educació i fomentar la cooperació i col·laboració entre ells (p. ex. compartir casos positius i exemplars) per implantar millor l'educació ambiental a l'illa .</p>			
Justificació en base a grups de treball			
Proposta realitzada per actors que van participar a la segona sessió de participació, grup de treball A.			
Impulsors	CIME/ comissió específica de dinamització, seguiment i control del Pla	Destinataris	Totalitat de la població
Indicadors de seguiment	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Nº de reunions ✓ Nº d'assistents 	Pressupost	500 € – 1.000 €
Projectes vinculats	Sense vinculació	ODS corresponents	

Títol de l'acció	Signatura d'un acord de col·laboració entre els diferents Ajuntaments i el Consell Insular de Menorca		
Codi	AD35	Calendari	2023 – 2030
Objectiu General	OE2	Rang de prioritat	Mitjana
Objectius específics	<ul style="list-style-type: none">✓ Assegurar la cooperació entre el CIME i els ajuntaments de Menorca✓ Facilitar la creació i la implementació del Pla EAS de Menorca		
Descripció de l'acció			
Signar un acord de col·laboració entre els diferents Ajuntaments de Menorca i el Consell Insular de Menorca que els comprometi a cooperar entre ells i així facilitar i fomentar la creació del Pla i assegurar-ne la col·laboració al llarg del procés d'implementació.			
Justificació en base a grups de treball			
Proposta realitzada per actors que van participar a la segona sessió de participació, grup de treball A.			
Impulsors	CIME	Destinataris	Representants de les administracions públiques locals i regionals
Indicadors de seguiment	<ul style="list-style-type: none">✓ Existència d'acord de col·laboració✓ Nº de signants	Pressupost	500 € – 1.000 €
Projectes vinculats	Sense vinculació	ODS corresponents	

11.2. Accions a l'àmbit de l'Educació Formal

Títol de l'acció	Projectes integrats per als centres educatius		
Codi	EF1	Calendari	2025-2027
Objectiu General	OE3 OE5	Rang de prioritat	Mitjana
Objectius específics	<ul style="list-style-type: none">✓ Dotar els centres educatius d'un programa integrat d'EA✓ Desenvolupar projectes d'EA interrelacionats entre els centres educatius		
Descripció de l'acció			
<p>Creació de projectes integrats per als centres educatius, creant una comissió amb els diferents centres educatius per fer un pla anual d'educació ambiental, on hagin d'implementar una o diverses temàtiques i posar-les en pràctica. Per això es dissenya un pla d'execució amb cada centre, dotant-lo dels recursos, educadors ambientals, materials i equipaments d'educació ambiental necessaris per dur-los a la pràctica. L'objectiu és que no treballin de manera puntual diferents temàtiques, sinó que puguin desenvolupar un gran projecte d'educació ambiental.</p>			
Justificació sobre la base de l'anàlisi DAFO			
D18. D32. D45. A18. A34. A35.			
Impulsors	CIME – GOIB	Destinataris	Centres educatius
Indicadors de seguiment	<ul style="list-style-type: none">✓ Existència d'una comissió ambiental als centres✓ Nº de centres amb pla anual d'EA	Pressupost	15.000 € – 60.000 €
Projectes vinculats	<ul style="list-style-type: none">✓ Acció A.4.1.4 del Pla d'acció de la RBM	ODS corresponents	

Títol de l'acció		Capacitació ambiental per a professorat	
Codi	EF2	Calendari	2024 – 2030
Objectiu General	OE1 OE3	Rang de prioritat	Alta
Objectius específics	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Dotar el professorat d'informació i eines útils per transmetre el missatge ambiental i sostenible a l'alumnat de manera adequada i ajustada a la realitat de la RBM ✓ Incrementar la consciència del professorat respecte a la importància de l'EDS 		
Descripció de l'acció			
<p>Elaboració de programes de capacitació ambiental i Agenda 2030 per al professorat de Menorca. Oferir formació específica en sostenibilitat per a docents dels centres adherits a la Xarxa de centres educatius per la sostenibilitat de Menorca, a través del Centre d'Educació del Professorat (CEP), de manera que els docents rebin formació sobre la RBM, el desenvolupament sostenible i pràctiques ambientals sostenibles.</p>			
Justificació sobre la base de l'anàlisi DAFO i taules de treball			
<p>D32. A12. A13. F25. O8. O13. Proposta realitzada per actors que van participar a la segona sessió de participació, grup de treball B.</p>			
Impulsors	CIME	Destinataris	Professorat i Equips Directius de Centres
Indicadors de seguiment	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Existència de programes de capacitació ambiental ✓ Nº de programes i places ofertes 	Pressupost	30.000 € – 60.000 €
Projectes vinculats	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Acció A.4.1.18 (Oferta de formació específica en sostenibilitat per a docents dels centres adherits a la Xarxa de centres educatius per la sostenibilitat de Menorca) 	ODS corresponents	

Títol de l'acció	Revisar i millorar el programa de Centres Ecoambientals		
Codi	EF3	Calendari	2023-2024
Objectiu General	OE1 OE3	Rang de prioritat	Alta
Objectius específics	<ul style="list-style-type: none">✓ Augmentar la qualitat i els continguts del programa✓ Incrementar el nombre de centres educatius adscrits al programa		
Descripció de l'acció			
Revisar i millorar el programa d'Ecocentres que s'està duent a terme actualment.			
Justificació sobre la base de l'anàlisi DAFO			
A34. F8.			
Impulsors	GOIB - CIME	Destinataris	Centres Ecoambientals
Indicadors de seguiment	<ul style="list-style-type: none">✓ Nº de centres adscrits al programa✓ Nº de centres que han implantat canvis al programa✓ Abast dels continguts del programa	Pressupost	15.000 – 60.000 €
Projectes vinculats	<ul style="list-style-type: none">✓ Acció A. 4.1.4 del Pla d'Acció de la RBM	ODS corresponents	

Títol de l'acció	Programa d'activitats educatives de la RBM per a educació infantil a partir de 0 anys		
Codi	EF4	Calendari	2025-2027
Objectiu General	OE1 OE3 OE5	Rang de prioritat	Mitjana
Objectius específics	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Reforçar i incrementar els continguts de les activitats educatives de la RBM ✓ Adaptar les activitats al rang infantil (més de 0 anys) 		
Descripció de l'acció			
Creació del Programa d'activitats educatives de la Reserva de Biosfera de Menorca des dels 0 anys a partir del programa educatiu "Salut jove". Amb aquest programa es faran activitats d'EA adreçades a públic infantil a partir de 0 anys fent ús de metodologia innovadora adaptada a aquest rang d'edat.			
Justificació sobre la base de l'anàlisi DAFO			
D7. D12. F9.			
Impulsors	CIME	Destinataris	Població infantil
Indicadors de seguiment	<ul style="list-style-type: none"> ✓ N° d'activitats d'EA realitzades per a públic infantil a partir de 0 anys ✓ Abast de les activitats 	Pressupost	15.000 €– 30.000 €
Projectes vinculats	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Acció A.4.1.7 del Pla d'acció de la RBM 	ODS corresponents	

Títol de l'acció	Creació d'un mòdul de la Reserva de Biosfera en la formació reglada i com a curs independent		
Codi	EF5	Calendari	2025-2027
Objectiu General	OE1 OE3 OE5	Rang de prioritat	Mitjana
Objectius específics	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Difondre els valors de la RBM tant entre el personal qualificat de diversos sectors com entre el públic en general ✓ Formar personal qualificat a EAS que dugui a terme el seu exercici a la RBM 		
Descripció de l'acció			
<p>Creació d'un mòdul de la Reserva de Biosfera a incloure en la formació reglada sectorial i que pugui també oferir-se com a curs independent. Aquest mòdul de la RBM hauria d'incloure's en la formació reglada de sectors que duguin a terme la seva activitat a Menorca, com a activitats turístiques, de restauració o físiquesportives, i en forma de curs independent accessible al públic general. A la llarga, l'educació específica en els valors de la RBM hauria de ser un requeriment a l'hora de trobar feina a l'illa a certs sectors, per tal d'assegurar l'execució de les accions i el manteniment dels valors naturals i socials de la Reserva de biosfera. Un cop dissenyats aquests mòduls, es poden oferir fora dels programes d'educació reglada, com ara cursos independents accessibles per a treballadors i públic en general que tingui la voluntat de reciclar-se o formar-se en aquest àmbit.</p>			
Justificació sobre la base de l'anàlisi DAFO			
D16. A13. A32.			
Impulsors	GOIB - CIME	Destinataris	- Professionals de diversos sectors que exerceixen la seva activitat a l'illa - Públic en general
Indicadors de seguiment	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Existència del curs/mòdul de la RBM en formació reglada ✓ Nº d'alumnes que accedeixen al curs/mòdul ✓ Valoració general del curs/mòdul 	Pressupost	30.000 € – 60.000 €
Projectes vinculats	✓ Acció A.4.1.17 del Pla d'acció de la RBM	ODS corresponents	

Títol de l'acció	Optativa Escolar Ambiental a nivell de l'educació secundària obligatòria		
Codi	EF6	Calendari	2024-2030
Objectiu General	OE1 OE3 OE5	Rang de prioritat	Mitjana
Objectius específics	<ul style="list-style-type: none">✓ Dotar els centres educatius d'una optativa específica en matèria de medi ambient✓ Difondre els valors de la RBM entre l'alumnat de secundària		
Descripció de l'acció			
<p>Creació duna optativa escolar en matèria de medi ambient per a l'alumnat de l'educació secundària obligatòria. Aquesta assignatura ha de transmetre sabers, valors i pràctiques ambientals per promoure la consciència ecològica i la cura del medi ambient. A més, ha d'educar sobre la importància de la RBM per assegurar el manteniment dels valors naturals i socials de la Reserva de Biosfera. Per això, es requereix el disseny d'un pla d'execució a cada centre, dotant-lo dels recursos, educadors/es ambientals, materials i equipaments d'educació ambiental necessaris per dur a la pràctica l'assignatura.</p>			
Justificació sobre la base de l'anàlisi DAFO i grups de treball			
D18. D32. D45. A18. A34. A35. Proposta realitzada per actors que van participar a la segona sessió de participació, grup de treball B i C.			
Impulsors	CIME – GOIB	Destinataris	Centres educatius
Indicadors de seguiment	<ul style="list-style-type: none">✓ Existència d'optativa a centres de secundària✓ Nº de centres amb optativa	Pressupost	15.000 € – 60.000 €
Projectes vinculats	<ul style="list-style-type: none">✓ Acció A.4.1.4 del Pla d'acció de la RBM	ODS corresponents	

11.3. Accions a l'àmbit de la Ciutadania, teixit Econòmic-Social i Voluntariat

Títol de l'acció		Capacitació ambiental per a professionals de diversos sectors	
Codi	CD1	Calendari	2025 – 2027
Objectiu General	OE1 OE3 OE5	Rang de prioritat	Mitjana
Objectius específics	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Augmentar el coneixement i la conscienciació dels professionals de diversos sectors respecte a la cura del medi ambient i el desenvolupament sostenible 		
Descripció de l'acció			
Elaboració de programes de capacitació ambiental per a professionals de diversos sectors com poden ser personal tècnic, monitors de lleure o esportius, agents turístics, i totes aquelles persones que d'una forma indirecta hagin d'incorporar coneixements i criteris ambientals a les seves activitats, inclòs el voluntariat ambiental.			
Justificació sobre la base de l'anàlisi DAFO i taules de treball			
A12. A32. F6. Proposta realitzada per actors que van participar a la segona sessió de participació, grup de treball B.			
Impulsors	CIME	Destinatari	Professionals de diversos sectors
Indicadors de seguiment	<ul style="list-style-type: none"> ✓ N° de programes de capacitació ambiental per a professionals ✓ N° de places ofertes ✓ Abast dels programes de capacitació 	Pressupost	30.000 € – 60.000 €
Projectes vinculats	<ul style="list-style-type: none"> ✓ EF2 (Capacitació ambiental per a professorat) 	ODS corresponents	

Títol de l'acció		Formació per millorar el coneixement de la sostenibilitat al sector turístic	
Codi	CD2	Calendari	2025-2027
Objectiu General	OE1 OE3 OE5	Rang de prioritat	Alta
Objectius específics	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Incrementar el coneixement dels professionals del sector turístic sobre la RBM i pràctiques sostenibles ✓ Reduir la petjada ecològica del sector turístic sobre el medi ambient de l'illa 		
Descripció de l'acció			
Realització d'accions de formació per millorar el coneixement de la sostenibilitat al sector turístic , mitjançant l'oferta de cursos sobre la RBM i la sostenibilitat, i reduir així l'empremta ambiental turística a Menorca.			
Justificació sobre la base de l'anàlisi DAFO			
D3. A20. A31.			
Impulsors	CIME	Destinataris	Professionals del sector turístic
Indicadors de seguiment	<ul style="list-style-type: none"> ✓ N° de programes de capacitació ambiental per a professionals turístics ✓ N° de places ofertes ✓ Abast dels programes de capacitació 	Pressupost	30.000 € – 60.000 €
Projectes vinculats	<ul style="list-style-type: none"> ✓ CD1 (Capacitació ambiental per a professionals de diversos sectors) ✓ Acció A.3.4.8 del Pla d'acció de la RBM 	ODS corresponents	

Títol de l'acció	Promoure taules de treball conjunts amb sectors socials d'interès		
Codi	CD3	Calendari	2028 – 2030
Objectiu General	OE1 OE3 OE5	Rang de prioritat	Mitjana
Objectius específics	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Establir un marc de diàleg amb els sectors socials i econòmics diversos de l'illa ✓ Conèixer els conflictes i les problemàtiques específiques de cada sector respecte al medi ambient ✓ Adaptar les mesures d'EA a la problemàtica de cada sector 		
Descripció de l'acció			
<p>Promoure taules de treball conjunt amb sectors socials d'interès com poden ser el sector turístic, educatiu, agrícola i ramader, forestal, caça i pesca, industrial, transport, cultura i patrimoni, infància i joventut, esportiu i recreatiu, etc. per adaptar les accions d'EA per reduir-ne la problemàtica concreta.</p>			
Justificació sobre la base de l'anàlisi DAFO			
D3. D22. D33. A25. A33. F35. O2. O18.			
Impulsors	CIME - Òrgan de control del Pla d'EDS	Destinatari	Sectors socioeconòmics diversos
Indicadors de seguiment	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Grau de participació dels sectors a les taules de treball ✓ Nº de participants per taula i per sector 	Pressupost	6.000 € - 15.000 €
Projectes vinculats	Sense vinculació	ODS corresponents	

Promoure aliances i canals de col·laboració permanent entre els diferents grups d'interès mitjançant la creació d'un Fòrum Ciutadà			
Títol de l'acció			
Codi	CD4	Calendari	2028 – 2030
Objectiu General	OE1 OE3 OE5	Rang de prioritat	Mitjana
Objectius específics	<ul style="list-style-type: none">✓ Establir un canal de comunicació amb la ciutadania que contribueixi a millorar els programes d'EA✓ Promoure aliances fortes que contribueixin a la democratització de l'EA		
Descripció de l'acció			
<p>Creació d'un Fòrum Ciutadà impulsat per l'òrgan de dinamització, avaluació i control del Pla d'EDS de RBM, que serveixi com a canal d'aliances i de col·laboració permanent entre els diferents grups d'interès per aconseguir més eficàcia i eficiència dels programes d'EA a fer. Anualment, i preferiblement a principi d'any, caldria fer una reunió de coordinació del fòrum.</p>			
Justificació sobre la base de l'anàlisi DAFO			
D13. D44. A5. A22. A26. F39. O6.			
Impulsors	CIME - Òrgan de control Pla d'EDS	Destinataris	Ciutadania
Indicadors de seguiment	✓ Realització d'una reunió anual de coordinació	Pressupost	6.000 € - 15.000 €
Projectes vinculats	Sense vinculació	ODS corresponents	

Títol de l'acció		Formació per a la reducció, reutilització i correcta separació de residus	
Codi	CD5	Calendari	2023 – 2024
Objectiu General	OE5	Rang de prioritat	Mitjana
Objectius específics	<ul style="list-style-type: none">✓ Conscienciar la població dels beneficis ambientals de separar els residus orgànics✓ Sensibilitzar la població sobre la importància de reduir els residus a la RBM✓ Incentivar la reparació i la reutilització d'objectes entre la ciutadania		
Descripció de l'acció			
Accions específiques de formació per a la reducció, reutilització i correcta separació de residus als municipis de Menorca, tant per a residents com a visitants, centrant els esforços principalment en la recollida selectiva dels residus orgànics.			
Justificació sobre la base de l'anàlisi DAFO			
A21. F21. F28.			
Impulsors	Consorti de Residus i Energia	Destinataris	Totalitat de la població resident i visitants
Indicadors de seguiment	<ul style="list-style-type: none">✓ N° d'activitats relacionades amb els residus✓ N° de participants a les activitats✓ Grau de satisfacció de les accions realitzades	Pressupost	30.000 € – 60.000 €
Projectes vinculats	<ul style="list-style-type: none">✓ Acció A.2.2.5 del Pla d'acció de la RBM✓ Acció A.2.2.6 del Pla d'acció de la RBM✓ Acció A.2.2.9 del Pla d'acció de la RBM✓ Acció 2.2.10 del Pla d'acció de la RBM	ODS corresponents	

Títol de l'acció		Formació específica sobre mesures d'estalvi energètic per a la ciutadania en general	
Codi	CD6	Calendari	2025 – 2027
Objectiu General	OE3 OE5	Rang de prioritat	Mitjana
Objectius específics	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Incrementar el coneixement de les persones en risc d'exclusió social sobre mesures d'estalvi d'energia ✓ Ajudar a la reducció de la d'espesa energètica de les persones en risc d'exclusió social ✓ Disminuir el consum energètic mitjançant la difusió d'informació sobre mesures d'estalvi energètic 		
Descripció de l'acció			
<p>Formació específica sobre mesures d'estalvi energètic a la població en general, però especialment adreçades a persones en risc d'exclusió residencial.</p>			
Justificació sobre la base de l'anàlisi DAFO			
D4. A21.O1.			
Impulsors	CIME - Consorci de Residus i Energia	Destinataris	Persones en risc d'exclusió social i totalitat de la població resident
Indicadors de seguiment	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Nº de formacions realitzades sobre mesures energètiques ✓ % d'assistència a les formacions de persones amb risc d'exclusió social 	Pressupost	6.000 € - 15.000 €
Projectes vinculats	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Acció 2.3.14 del Pla d'acció de la RBM 	ODS corresponents	

Títol de l'acció	Educació ambiental associada al projecte “Menorca sense Envasos”		
Codi	CD7	Calendari	2024 – 2026
Objectiu General	OE3 OE5	Rang de prioritat	Mitjana
Objectius específics	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Conscienciar la ciutadania sobre la reducció en l'ús d'envasos i fomentar la utilització d'envasos reutilitzables ✓ Involucrar la població resident i turista en el canvi de paradigma cap a una Menorca sense envasos 		
Descripció de l'acció			
<p>Desenvolupament de la part d'educació ambiental associada al projecte “Menorca sense Envasos”. Dur a terme activitats d'EA relacionades amb la reutilització i la reducció d'envasos destinades a públic en general i turistes, com ara campanyes de promoció de la substitució de bosses de plàstic per altres reutilitzables (com bosses de roba) o campanyes a favor de l'ús de sistemes d'aigua filtrada i cisternes, entre altres.</p>			
Justificació sobre la base de l'anàlisi DAFO			
A21. F21. F28.			
Impulsors	Consorti de Residus i Energia	Destinataris	Totalitat de la població resident i visitants
Indicadors de seguiment	<ul style="list-style-type: none"> ✓ N° d'activitats d'EA realitzades al projecte “Menorca sense Envasos ” ✓ Abast de les activitats 	Pressupost	6.000 € - 15.000 €
Projectes vinculats	✓ Acció A.2.2.8 del Pla d'acció de la RBM	ODS corresponents	

Títol de l'acció	Campanya de sensibilització ambiental per al sector turístic		
Codi	CD8	Calendari	2023 – 2024
Objectiu General	OE3 OE5	Rang de prioritat	Mitjana
Objectius específics	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Difondre els valors i principis ambientals de la RBM entre el sector turístic ✓ Conscienciar el turista sobre la seva importància en la contribució a la desestacionalització del turisme a l'illa i en l'impacte de les accions 		
Descripció de l'acció			
<p>Disseny i implantació de campanya de sensibilització ambiental per al sector turístic als establiments privats, als espais públics o àrees d'Internet amb afluència de visitants, d'acord amb el Pla de Desenvolupament Turístic.</p>			
Justificació sobre la base de l'anàlisi DAFO			
D3. D9. A20. A21. A31. F5.			
Impulsors	CIME	Destinataris	Sector turístic
Indicadors de seguiment	<ul style="list-style-type: none"> ✓ N° de campanyes realitzades per al sector turístic ✓ Grau de participació d'agents del sector turístic 	Pressupost	20.000 € - 50.000 €
Projectes vinculats	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Acció A.3.4.6 del Pla d'acció de la RBM 	ODS corresponents	

Títol de l'acció		Realització anual del programa "Viu Menorca Biosfera"	
Codi	CD9	Calendari	2023 – 2030
Objectiu General	OE5	Rang de prioritat	Mitjà
Objectius específics	✓ Donar a conèixer els valors socials i ambientals que conformen la declaració de l'illa de Menorca com a reserva de biosfera		
Descripció de l'acció			
<p>Realització anual del programa "Viu Menorca Biosfera". Es proposa, d'acord al Pla d'Acció de la Reserva de Biosfera de Menorca, la continuació del programa de forma anual, fent arribar els seus continguts en major mesura a la població jove.</p>			
Justificació sobre la base de l'anàlisi DAFO			
F10.			
Impulsors	CIME	Destinataris	Totalitat de la població resident i visitants, especialment el públic jove
Indicadors de seguiment	<ul style="list-style-type: none"> ✓ N° de joves que hi participen ✓ Grau de satisfacció del programa 	Pressupost	Pressupost propi programa Viu Menorca Biosfera
Projectes vinculats	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Acció A.4.1.9 del Pla d'acció de la RBM ✓ Acció A.4.1.10 del Pla d'acció de la RBM 	ODS corresponents	

Títol de l'acció		Programa participatiu per als joves	
Codi	CD10	Calendari	2025 – 2027
Objectiu General	OE5	Rang de prioritat	Alta
Objectius específics	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Fomentar la involucració dels joves amb la filosofia de la RBM ✓ Augmentar la conscienciació juvenil amb els valors ambientals i sostenibles 		
Descripció de l'acció			
<p>Creació d'un programa participatiu per als joves on es puguin generar activitats segons els seus interessos. Realització de sessions de treball mitjançant canals de comunicació habituals entre els joves perquè s'involucrin amb els valors de la RBM.</p>			
Justificació sobre la base de l'anàlisi DAFO			
D12. D25. D26. D28. D31. A17. A19. A35. F15. F16. F17. F18.			
Impulsors	CIME	Destinataris	Població juvenil
Indicadors de seguiment	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Existència d'un programa per a joves ✓ % d'assistència de joves a les sessions de treball 	Pressupost	Pressupost propi programes Viu Menorca Biosfera i Salut Jove
Projectes vinculats	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Acció A.4.1.9 del Pla d'acció de la RBM ✓ Acció A.4.1.10 del Pla d'acció de la RBM 	ODS corresponents	

PLA D'EDUCACIÓ AMBIENTAL PER A LA SOSTENIBILITAT DE
LA RESERVA DE BIOSFERA DE MENORCA

Títol de l'acció		Promoció de la figura Ciutats Educadores	
Codi	CD11	Calendari	2023 – 2024
Objectiu General	OE3 OE5	Rang de prioritat	Mitjana
Objectius específics	<ul style="list-style-type: none">✓ Adhesió de tots els municipis de Menorca al Projecte Ciutats Educadores✓ Promoció del desenvolupament sostenible i la conscienciació ambiental als entorns urbans		
Descripció de l'acció			
Promoció de la figura Ciutats educadores per als municipis més petits amb programa d'accions d'aprenentatge.			
Justificació sobre la base de l'anàlisi DAFO			
D20.			
Impulsors	CIME	Destinatari	Totalitat de la població resident i visitants
Indicadors de seguiment	<ul style="list-style-type: none">✓ N° de municipis petits adherits al programa de Ciutats educadores	Pressupost	15.000 € – 60.000 €
Projectes vinculats	<ul style="list-style-type: none">✓ Acció A.4.1.11 del Pla d'acció de la RBM✓ Acció A.4.1.12 del Pla d'acció de la RBM	ODS corresponents	

Títol de l'acció	Inclusió d'activitats que fomentin la sostenibilitat al Programa AlternaNits i a l'agenda d'activitats de l'Institut de Joventut de Menorca		
Codi	CD12	Calendari	2023 – 2024
Objectiu General	OE5	Rang de prioritat	Mitjana
Objectius específics	✓ Educar en sostenibilitat a la joventut de Menorca		
Descripció de l'acció			
Inclusió d'activitats que fomentin la sostenibilitat al Programa AlternaNits i a l'agenda d'activitats de l'Institut de Joventut de Menorca.			
Justificació sobre la base de l'anàlisi DAFO			
D12. D25. D26. D28. D31. A17. A19. A35. F15. F16. F17. F18.			
Impulsors	CIME	Destinataris	Totalitat de la població resident i visitants
Indicadors de seguiment	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Nº d'activitats d'EDS al programa AlternaNits i a l'InJove ✓ Grau de participació de joves a les activitats ✓ Grau de satisfacció de les activitats entre els joves 	Pressupost	Pressupost propi del Programa Alternanits
Projectes vinculats	✓ Acció A.4.1.12 del Pla d'acció de la RBM	ODS corresponents	

Títol de l'acció		Impulsar accions de formació i sensibilització per a professionals i població en general, a l'àmbit de la gestió de l'aigua	
Codi	CD13	Calendari	2025 – 2027
Objectiu General	OE3 OE5	Rang de prioritat	Alta
Objectius específics	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Millorar la formació dels professionals sobre la gestió de l'aigua ✓ Augmentar la conscienciació pública quant a l'ús i la gestió de l'aigua 		
Descripció de l'acció			
<p>Impulsar accions de formació per a professionals, i de sensibilització entre la població en general, a l'àmbit de la gestió de l'aigua. La responsabilitat de l'ús correcte de l'aigua no ha de recaure únicament al sector agrari, sinó que tota la població n'és directament responsable respecte a la disponibilitat i la qualitat. Així, incrementar la conscienciació en la gestió i l'ús de l'aigua entre tots els sectors econòmics i socials menorquins és de gran importància.</p>			
Justificació sobre la base de l'anàlisi DAFO			
D1. A21. F11.			
Impulsors	CIME	Destinatari	<ul style="list-style-type: none"> - Professionals dels sectors econòmics i socials - Totalitat de la població
Indicadors de seguiment	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Nº d'accions formatives i de sensibilització dutes a terme ✓ Nº de participants en accions de formació ✓ Nº de persones objecte de les campanyes de sensibilització 	Pressupost	30.000 € – 60.000 €
Projectes vinculats	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Línia Estratègica LE2 de l'EDLP-Menorca ✓ Acció 2.1 de l'EDLP-Menorca 	ODS corresponents	

Títol de l'acció		Sensibilització i formació professional sobre espais naturals	
Codi	CD14	Calendari	2025 – 2027
Objectiu General	OE3 OE5	Rang de prioritat	Alta
Objectius específics	<ul style="list-style-type: none">✓ Incrementar el coneixement i la sensibilització ciutadana i professional pel que fa als espais naturals de l'illa✓ Fomentar la protecció dels entorns naturals de Menorca		
Descripció de l'acció			
Promoure intervencions de sensibilització social i de formació de professionals en àmbit de la conservació d'espais naturals i la protecció del medi natural i reforçar la sostenibilitat del sector primari.			
Justificació sobre la base de l'anàlisi DAFO			
D2. D11. F2. F15. F18. F20. F41. O4. O5. O6.			
Impulsors	CIME	Destinataris	- Professionals d'espais naturals - Totalitat de la població
Indicadors de seguiment	<ul style="list-style-type: none">✓ Nº d' accions formatives i de sensibilització dutes a terme✓ Nº de participants en accions de formació✓ Nº de persones objecte de les campanyes de sensibilització	Pressupost	30.000 € – 60.000 €
Projectes vinculats	✓ Línia Estratègica LE3 de l'EDLP-Menorca	ODS corresponents	

Títol de l'acció	Donar suport a programes de promoció per a productes locals		
Codi	CD15	Calendari	2025 – 2027
Objectiu General	OE3 OE5	Rang de prioritat	Baixa
Objectius específics	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Difondre entre la població local i turista els productes de Menorca ✓ Contribuir al consum de productes de proximitat 		
Descripció de l'acció			
Donar suport a la comercialització dels productes locals mitjançant programes de promoció dels mateixos.			
Justificació sobre la base de l'anàlisi DAFO			
D3. D6. O2. O4. O6.			
Impulsors	CIME	Destinataris	- Professionals agraris i ramaders - Totalitat de la població i visitants
Indicadors de seguiment	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Nº de programes de promoció realitzats ✓ Nº i tipus de productes locals promocionats ✓ Grau d'efectivitat de les promocions 	Pressupost	30.000 € – 60.000 €
Projectes vinculats	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Línia Estratègica LE9 de l'EDLP-Menorca ✓ Acció 9.3. de l'EDLP-Menorca 	ODS corresponents	

Títol de l'acció		Donar suport a la producció ecològica	
Codi	CD16	Calendari	2025 – 2027
Objectiu General	OE3 OE5	Rang de prioritat	Mitjana
Objectius específics	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Augmentar la presència i la importància de la producció ecològica a l'illa de Menorca ✓ Creixement en el nombre de pagesos i ramaders que utilitzen tècniques ecològiques ✓ Incrementar la compra de productes ecològics entre la població local 		
Descripció de l'acció			
<p>Donar suport a la producció ecològica donant a conèixer els beneficis socials i ambientals derivats de l'agricultura i la ramaderia ecològiques a la població i al sector agrari.</p>			
Justificació sobre la base de l'anàlisi DAFO			
D3. D6. O2. O4. O6.			
Impulsors	CIME	Destinatari	- Professionals agraris i ramaders - Totalitat de la població i visitants
Indicadors de seguiment	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Nº de professionals del sector dedicats a la producció ecològica ✓ Creixement en vendes del sector de producció ecològica 	Pressupost	30.000 € – 60.000 €
Projectes vinculats	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Línia Estratègica LE11 de l'EDLP-Menorca ✓ Acció 11.2. de l'EDLP-Menorca 	ODS corresponents	

Títol de l'acció	Impulsar accions de formació i sensibilització en matèria de gestió de sòls agrícoles i forestals		
Codi	CD17	Calendari	2025 – 2027
Objectiu General	OE3 OE5	Rang de prioritat	Mitjana
Objectius específics	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Millorar la gestió dels terres de Menorca ✓ Recuperar el mosaic agroforestal de l'illa ✓ Protegir el sòl agrícola i forestal de l'erosió 		
Descripció de l'acció			
Impulsar accions de formació i sensibilització en matèria de gestió de sòls agrícoles i forestals.			
Justificació sobre la base de l'anàlisi DAFO			
D3. D6. O2. O4. O6.			
Impulsors	CIME	Destinataris	- Professionals agraris i ramaders - Totalitat de la població i visitants
Indicadors de seguiment	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Nº d'accions formatives realitzades ✓ Superfície agrària (SAU) ✓ Superfície forestal (ha) 	Pressupost	30.000 € – 60.000 €
Projectes vinculats	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Línia Estratègica LE12 de l'EDLP-Menorca ✓ Acció 12.3. de l'EDLP-Menorca 	ODS corresponents	

12. SEGUIMENT I CONTROL

Establir criteris de seguiment i avaluació dels compromisos adquirits en aquest Pla d'Educació Ambiental, és fonamental per conèixer-ne el grau de compliment, i poder monitoritzar de forma contínua, l'eficàcia, els progressos o les possibles desviacions ocasionades, per a la consecució dels resultats esperats.

La responsabilitat última d'avaluació i control recaurà sobre el Consell Insular de Menorca com a organisme promotor de la present estratègia, a través de l'òrgan específic de dinamització, seguiment i control del Pla que s'haurà de crear per materialitzar la línia d'actuació AD1.

Els instruments en què estarà basat el seguiment i control, han de garantir un report d'informació adequat al llarg de tot el període de vigència del Pla, i han de permetre mesurar el grau d'assoliment dels objectius estratègics generals i específics a través de mecanismes estandarditzats com els que es descriuen a continuació:

- ✓ **Sistema d'indicadors:** fan referència a un conjunt de dades qualitatives i quantitatives, preses al llarg de períodes clau, que avaluen el grau de compliment de les accions del Pla d'Educació per a la Sostenibilitat de la Reserva de Biosfera de Menorca i dels objectius marcats. Permeten estandarditzar els processos d'avaluació per a tots els actors implicats en educació ambiental de Menorca, i introduir procediments de millora en cas de no compliment d'algun objectiu específic. Els indicadors han de ser mesurables, fiables, representatius, fàcils de mantenir i gestionar i comparables al llarg del temps:
 - ◆ **Indicadors estratègics:** determinen l'avenç del Pla mateix mesurant la consecució dels objectius generals estratègics a través del desenvolupament de cadascun dels àmbits d'acció.
 - ◆ **Indicadors de progrés:** determinen el grau de compliment dels objectius operacionals dins de cadascuna de les accions del Pla.

Independentment dels indicadors proposats a la taula següent, l'òrgan específic de dinamització, seguiment i control del Pla podrà afegir, modificar o revisar els indicadors que consideri oportú, si considera que s'ajusten millor a la realització, faciliten l'operativitat de l'avaluació o bé ajuden a corregir alguna possible desviació detectada.

PLA D'EDUCACIÓ AMBIENTAL PER A LA SOSTENIBILITAT DE LA RESERVA DE BIOSFERA DE MENORCA

Els mesuraments s'hauran de realitzar i reportar cada sis mesos, a fi de poder-los incorporar a les memòries anuals indicades a continuació, i serà determinada la periodicitat final segons els criteris establerts per l'organisme de seguiment i control.

- ✓ **Memòries de seguiment:** Almenys s'haurà de fer de forma periòdica anual, una memòria que resumeixi les accions executades durant aquest període de temps, i que mostri els resultats obtinguts a través de l'aplicació del sistema d'indicadors proposat.
- ✓ **Memòria final:** en finalitzar la vigència del Pla d'Educació per a la Sostenibilitat de la RBM, es realitzarà una memòria que resumeixi els resultats de les memòries anuals anteriors i mostri l'evolució de l'aplicació de l'Estratègia. Per tal d'avaluar el grau d'acostament a la visió del present Pla, es tornarà a fer una anàlisi socioambiental de Menorca, mesurant les millores aconseguides.

PLA D'EDUCACIÓ AMBIENTAL PER A LA SOSTENIBILITAT DE
LA RESERVA DE BIOSFERA DE MENORCA

Àmbit	Codi	Títol de l'acció	Indicadors
ÀMBIT DE L'ADMINISTRACIÓ I ORGANITZATIU	AD1	Creació d'un grup d'educació ambiental permanent a l'illa	Existència de 1 Educador/a Ambiental per cada 10.000 habitants
	AD2	Establiment d'un sistema d'indicadors i de recollida d'informació per disposar de resultats mesurables de la incidència/utilitat de les accions d'educació ambiental	Existència d'un sistema d'indicadors
			Nombre d'indicadors proposats
	AD3	Creació d'una comissió específica de dinamització, seguiment i control del Pla	Creació de la comissió de control
			Nombre de persones integrants
	AD4	Capacitació dels nous Educadors Ambientals	Existència de programes de capacitació de professionals d'EA
			Grau de capacitació dels Educadors Ambientals
	AD5	Creació d'un Centre d'Educació Ambiental de Menorca	Existència de Centre d'Educació Ambiental
			Consecució de cadascuna de les Fases del Projecte
	AD6	Inventari de les activitats d'Educació Ambiental de Menorca	Nombre d'activitats d'EA existents
			Nombre d'equipaments i entitats que duguin a terme activitats d' EA
			Grau de compliment de la revisió i l'actualització de l'inventari
	AD7	Inventari detallat d'equipaments d'Educació Ambiental	Nombre d'equipaments que duguin a terme activitats d'EA
			Dades de caracterització dels centres
Compliment de la revisió i l'actualització de l'inventari			

Àmbit	Codi	Títol de l'acció	Indicadors
ÀMBIT DE L'ADMINISTRACIÓ I ORGANITZATIU	AD8	Registre voluntari d'empreses i entitats dedicades a l'educació ambiental	Nombre d'entitats participants al registre
			Nombre d'Activitats d'EA que duen a terme les entitats registrades
	AD9	Portal web que aglutini i coordini els programes d'educació ambiental	Existència del Portal Web
			Nombre d'entitats col·laboradores
			Nombre d'activitats incorporades al portal
			Nombre de visites al portal
	AD10	Revisar i millorar els programes que s'estan duent a terme actualment	Nombre d'entitats que han implantat canvis al programa
			Nombre de millores incorporades
			Nombre de beneficiaris del programa
	AD11	Creació d'un grup multidisciplinari d'innovació i experimentació d'Educació Ambiental	Existència del grup multidisciplinari
			Nombre de disciplines diferents al grup
			Nombre de tècniques noves d'EA proposades i dutes a terme
			Nombre de persones aconseguides
	AD12	Elaboració d'una guia per al desenvolupament de nous materials didàctics sota una bona fonamentació pedagògica	Nombre de nous materials didàctics elaborats a partir de la guia
Grau de satisfacció dels usuaris dels nous materials desenvolupats			
AD13	Fàbrica de recursos educatius	Nombre de recursos educatius disponibles a la fàbrica de recursos	
		Temàtiques tractades als recursos creats	
AD14	Elaborar programa educatiu a llarg termini sobre aigua	Nombre Activitats proposades	
		Abast del programa	
		Consum d'aigua per habitant	

PLA D'EDUCACIÓ AMBIENTAL PER A LA SOSTENIBILITAT DE
LA RESERVA DE BIOSFERA DE MENORCA

Àmbit	Codi	Títol de l'acció	Indicadors
ÀMBIT DE L'ADMINISTRACIÓ I ORGANITZATIU	AD15	Elaborar programa educatiu a llarg termini sobre energia	Nombre Activitats proposades
			Abast del programa
			Energia renovable generada a la RBM
			Consum energètic per habitant
	AD16	Elaborar programes a llarg termini sobre canvi climàtic	Nombre Activitats proposades
			Abast del programa
			Mesurament de GEIs
	AD17	Elaborar programes a llarg termini sobre mobilitat sostenible	Nombre Activitats proposades
			Abast del programa
			Usuaris del transport públic
	AD18	Millora i dinamització d'equipaments i infraestructures d'educació ambiental	Nombre de centres analitzats
			Nombre d'activitats de diferent temàtica als equipaments d'EA
	AD19	Promoure la creació d'Equipaments d'EA dins dels nuclis poblacionals principals	Existència d'equipaments d'EA creats a les principals zones urbanes
	AD20	Modelització dels criteris d'avaluació dels programes que cal dur a terme dins de la RBM	Quantitat i qualitat dels indicadors de mesura
AD21	Pla de comunicació de l'Educació Ambiental a la RBM	Existència d'una estratègia de comunicació sobre l'EA	
		% de població aconseguit amb el Pla de Comunicació	
AD22	Acords de col·laboració amb operadores de transport	Nombre d'acords de col·laboració realitzats	
		Nombre d'operadores de transport que aporten informació durant el viatge	

Àmbit	Codi	Títol de l'acció	Indicadors
ÀMBIT DE L'ADMINISTRACIÓ I ORGANITZATIU	AD23	Vídeo promocional educatiu sobre els valors de la RBM	Abast del vídeo promocional educatiu Nº entitats col·laboradores en la promoció del vídeo
	AD24	Realitzar periòdicament l'enquesta d'hàbits de vida sostenible per conèixer l'efectivitat del pla de treball a Educació per al Desenvolupament Sostenible (EDS) a Menorca	Realització de l'enquesta cada 2 anys
			Nombre de respostes registrades
			Grau de millora en els hàbits de vida sostenible entre la població
	AD25	Guies de Bones Pràctiques per sectors	Nombre de Guies de Bones Pràctiques realitzades
			Nombre de sectors que compten amb Guia de Bones Pràctiques
	AD26	Guies tècniques per a personal de l'administració local	Nombre de Guies tècniques
			Nombre d'administracions locals que compten amb Guia tècnica
	AD27	Formació específica a les Administracions Públiques sobre temes socioambientals i Objectius de Desenvolupament Sostenible - Agenda 2030	Nombre de formacions específiques realitzades
			Nombre de persones de les administracions públiques que rep la formació
			Grau de satisfacció de la qualitat de les formacions
	AD28	Formació específica sobre el manteniment de zones verdes i biodiversitat associada a entorns rurals i urbans	Nombre de formacions realitzades
			Nombre de tècnics i operaris municipals que rep la formació
			Grau de satisfacció de la qualitat de les formacions
AD29	Realització de fires, festivals, conferències i esdeveniments relacionats amb l'educació ambiental	Nombre d'esdeveniments de temàtica ambiental programats i realitzats	
		% d'assistència als esdeveniments	
		Tipus de públic assistent als esdeveniments	

Àmbit	Codi	Títol de l'acció	Indicadors
ÀMBIT DE L'ADMINISTRACIÓ I ORGANITZATIU	AD30	Potenciar el Camí de Cavalls com un equipament d'Educació Ambiental a l'aire lliure	Nombre d'activitats d'EA realitzades al Camí de Cavalls
	AD31	Punt Mòbil d'Educació Ambiental	Existència d'un punt mòbil d'EA
			Nombre i tipus d'activitats realitzades amb el punt mòbil d'EA
			Territori aconseguit amb el punt mòbil d'EA
			Nombre de participants a les activitats proposades
	AD32	Potenciar les deixalleries com a infraestructures d'Educació Ambiental	Nombre i tipus d'activitats d'EA realitzades en deixalleries
			% d'assistència poblacional a les activitats d'EA realitzades en deixalleries
	AD33	Eliminar o reduir barreres per a l'educació ambiental com la no existència de transport	Nombre de barreres identificades
			Nombre de barreres eliminades
	AD34	Reunió anual oberta per a tots els educadors/es ambientals i actors implicats per millorar la implantació de l'educació ambiental	Nombre de reunions
			Nombre d'assistents
	AD35	Signatura d'un acord de col·laboració entre els diferents Ajuntaments i el Consell Insular de Menorca	Existència d'acord de col·laboració
			Nombre de signants

Àmbit	Codi	Títol de l'acció	Indicadors
ÀMBIT DE L'EDUCACIÓ FORMAL	EF1	Projectes integrats per als centres educatius	Existència d'una comissió ambiental als centres
			Nº de centres amb pla anual d'EA
	EF2	Capacitació ambiental per a professorat	Existència de programes de capacitació ambiental
			Nombre de programes i places ofertes
	EF3	Revisar i millorar el programa de Centres Ecoambientals	Nombre de centres adscrits al programa
			Nombre de centres que han implantat canvis al programa
			Abast dels continguts del programa
	EF4	Programa d'activitats educatives de la RBM	Nombre d'activitats d'EA realitzades per a públic infantil a partir de 0 anys
			Abast de les activitats
	EF5	Creació d'un mòdul de la Reserva de Biosfera en la formació reglada i com a curs independent	Existència del curs/mòdul de la RBM en formació reglada
			Nombre d'alumnes que accedeixen al curs/mòdul
			Valoració general del curs/mòdul
EF6	Optativa Escolar Ambiental a nivell de l'educació secundària obligatòria	Existència d'optativa a centres de secundària	
		Nombre de centres amb optativa	

Àmbit	Codi	Títol de l'acció	Indicadors
ÀMBIT DE LA CIUTADANIA, ASSOCIACIONS I SECTORS PRODUCTIUS	CD1	Capacitació ambiental per a professionals de diversos sectors	Nombre de programes de capacitació ambiental per a professionals
			Nombre de places ofertes
			Abast dels programes de capacitació
	CD2	Formació per millorar el coneixement de la sostenibilitat al sector turístic	Nombre de programes de capacitació ambiental per a professionals turístics
			Nombre de places ofertes
			Abast dels programes de capacitació
	CD3	Promoure taules de treball conjunts amb sectors socials d'interès	Grau de participació dels sectors a les taules de treball
			Nombre de participants per taula i per sector
	CD4	Promoure aliances i canals de col·laboració permanent entre els diferents grups d'interès mitjançant la creació d'un Fòrum Ciutadà	Realització d'una reunió anual de coordinació
	CD5	Formació per a la reducció, reutilització i correcta separació de residus	Nombre d'activitats relacionades amb els residus
			Nombre de participants a les activitats
			Grau de satisfacció de les accions realitzades

Àmbit	Codi	Títol de l'acció	Indicadors
ÀMBIT DE LA CIUTADANIA, ASSOCIACIONS I SECTORS PRODUCTIUS	CD6	Formació específica sobre mesures d'estalvi energètic per a la ciutadania en general	Nombre de formacions realitzades sobre mesures energètiques
			% d'assistència a les formacions de persones amb risc d'exclusió social
	CD7	Educació ambiental associada al projecte "Menorca sense Envasaments"	Nombre d'activitats d'EA realitzades al projecte "Menorca sense Envasaments"
			Abast de les activitats
	CD8	Campanyes de sensibilització ambiental per al sector turístic	Nombre de campanyes realitzades per al sector turístic
			Grau de participació d'agents del sector turístic
	CD9	Realització anual del programa "Viu Menorca Biosfera"	Nombre de joves que hi participen
			Grau de satisfacció del programa
	CD10	Programa participatiu per als joves	Existència d'un programa per a joves
			% d'assistència de joves a les sessions de treball
	CD11	Promoció de la figura Ciutats educadores	Nombre de municipis petits adherits al programa de Ciutats educadores
	CD12	Inclusió d'activitats que fomentin la sostenibilitat al Programa AlternaNits ia l'agenda d'activitats de l'Institut de Joventut de Menorca	Nombre d'activitats d'EDS al programa AlternaNits ia l' InJove
Grau de participació de joves a les activitats			
Grau de satisfacció de les activitats entre els joves			

Àmbit	Codi	Títol de l'acció	Indicadors
ÀMBIT DE LA CIUTADANIA, ASSOCIACIONS I SECTORS PRODUCTIUS	CD13	Impulsar accions de formació i sensibilització per a professionals i població en general, a l'àmbit de la gestió de l'aigua	Nombre d'accions formatives i de sensibilització dutes a terme
			Nombre de participants en accions de formació
			Nombre de persones objecte de les campanyes de sensibilització
	CD14	Sensibilització i formació professional sobre espais naturals	Nombre d'accions formatives i de sensibilització dutes a terme
			Nombre de participants en accions de formació
			Nombre de persones objecte de les campanyes de sensibilització
	CD15	Donar suport programes de promoció per a productes locals	Nombre de programes de promoció realitzats
			Nombre i tipus de productes locals promocionats
			Grau d'efectivitat de les promocions
	CD16	Donar suport a la producció ecològica	Nombre de professionals del sector dedicats a la producció ecològica
			Creixement en vendes del sector de producció ecològic
	CD17	Impulsar accions de formació i sensibilització en matèria de gestió de sòls agrícoles i forestals	Nombre d'accions formatives realitzades
			Superfície agrària (SAU)
			Superfície forestal (ha)

13. CRONOGRAMA TEMPORAL

A continuació, es mostra el cronograma temporal de les accions plantejades:

Codi	Títol de l'acció	Prioritat	2023		2024		2025		2026		2027		2028		2029		2030	
			Semestre		Semestre		Semestre		Semestre		Semestre		Semestre		Semestre		Semestre	
			1	2	1	2	1	2	1	2	1	2	1	2	1	2	1	2
ÀMBIT DE L'ADMINISTRACIÓ I ORGANITZATIU																		
AD1	Creació d'un grup d'educació ambiental permanent a l'illa	Alta																
AD2	Establiment d'un sistema d'indicadors i de recollida d'informació per disposar de resultats mesurables de la incidència/utilitat de les accions d'educació ambiental	Alta																
AD3	Creació d'una comissió específica de dinamització, seguiment i control del Pla	Alta																
AD4	Capacitació dels nous Educadors Ambientals	Alta																

PLA D'EDUCACIÓ AMBIENTAL PER A LA SOSTENIBILITAT DE
LA RESERVA DE BIOSFERA DE MENORCA

Codi	Títol de l'acció	Prioritat	2023		2024		2025		2026		2027		2028		2029		2030	
			Semestre		Semestre		Semestre		Semestre		Semestre		Semestre		Semestre		Semestre	
			1	2	1	2	1	2	1	2	1	2	1	2	1	2	1	2
AD 5	Creació d'un Centre d'Educació Ambiental de Menorca	Mitjana																
AD6	Inventari de les activitats d'Educació Ambiental de Menorca	Alta																
AD7	Inventari detallat dequipaments d'Educació Ambiental	Alta																
AD8	Registre voluntari d'empreses i entitats dedicades a l'educació ambiental	Mitjana																
AD9	Portal web que aglutini i coordini els programes d'educació ambiental	Alta																
AD10	Revisar i millorar els programes que s'estan duent a terme actualment	Alta																
AD11	Creació d'un grup multidisciplinari d'innovació i experimentació d'Educació Ambiental	Mitjana																

Codi	Títol de l'acció	Prioritat	2023		2024		2025		2026		2027		2028		2029		2030	
			Semestre		Semestre		Semestre		Semestre		Semestre		Semestre		Semestre		Semestre	
			1	2	1	2	1	2	1	2	1	2	1	2	1	2	1	2
AD1 2	Elaboració de materials didàctics nous sota una bona fonamentació pedagògica	Mitjana																
AD13	Fàbrica de recursos educatius	Mitjana																
AD14	Elaborar programes a llarg termini sobre aigua	Mitjana																
AD15	Elaborar programes a llarg termini sobre energia	Mitjana																
AD16	Elaborar programes a llarg termini sobre canvi climàtic	Mitjana																
AD17	Elaborar programes a llarg termini sobre mobilitat sostenible	Mitjana																
AD18	Millora i dinamització d'equipaments i infraestructures d'educació ambiental	Alta																

PLA D'EDUCACIÓ AMBIENTAL PER A LA SOSTENIBILITAT DE
LA RESERVA DE BIOSFERA DE MENORCA

Codi	Títol de l'acció	Prioritat	2023		2024		2025		2026		2027		2028		2029		2030	
			Semestre		Semestre		Semestre		Semestre		Semestre		Semestre		Semestre		Semestre	
			1	2	1	2	1	2	1	2	1	2	1	2	1	2	1	2
AD 19	Promoure la creació d'Equipaments d'EA dins dels nuclis poblacionals principals	Baixa																
AD20	Modelització dels criteris d'avaluació dels programes que cal dur a terme dins de la RBM	Alta																
AD21	Pla de comunicació de l'Educació Ambiental a la RBM	Alta																
AD22	Acords de col·laboració amb operadores de transport	Mitjana																
AD23	Vídeo promocional educatiu sobre els valors de la RBM	Mitjana																
AD24	Realitzar periòdicament l'enquesta d'hàbits de vida sostenible per conèixer l'efectivitat del pla de treball a Educació per al Desenvolupament Sostenible (EDS) a Menorca	Mitjana																
AD25	Guies de Bones Pràctiques per sectors	Mitjana																

Codi	Títol de l'acció	Prioritat	2023		2024		2025		2026		2027		2028		2029		2030	
			Semestre		Semestre		Semestre		Semestre		Semestre		Semestre		Semestre		Semestre	
			1	2	1	2	1	2	1	2	1	2	1	2	1	2	1	2
AD26	Guies tècniques per a personal de l'administració local	Mitjana																
AD27	Formació específica a les Administracions Públiques sobre temes socioambientals i Objectius de Desenvolupament Sostenible - Agenda 2030	Mitjana																
AD28	Formació específica sobre el manteniment de zones verdes i biodiversitat associada a entorns rurals i urbans	Mitjana																
AD29	Realització de fires, festivals, conferències i esdeveniments relacionats amb l'educació ambiental	Baixa																
AD30	Potenciar el Camí de Cavalls en un equipament d'Educació Ambiental a l'aire lliure	Baixa																
AD31	Punt Mòbil d'Educació Ambiental	Mitjana																
AD32	Potenciar les deixalleries com a infraestructures d'Educació Ambiental	Baixa																

PLA D'EDUCACIÓ AMBIENTAL PER A LA SOSTENIBILITAT DE
LA RESERVA DE BIOSFERA DE MENORCA

Codi	Títol de l'acció	Prioritat	2023		2024		2025		2026		2027		2028		2029		2030	
			Semestre		Semestre		Semestre		Semestre		Semestre		Semestre		Semestre		Semestre	
			1	2	1	2	1	2	1	2	1	2	1	2	1	2	1	2
AD33	Eliminar o reduir barreres per a l'educació ambiental com la no existència de transport	Mitjana																
AD34	Reunió anual oberta per a tots els educadors/es ambientals i actors interessats per millorar la implantació de l'educació ambiental	Mitjana																
AD35	Signatura d'un acord de col·laboració entre els diferents Ajuntaments i el Consell Insular de Menorca	Mitjana																

Codi	Títol de l'acció	Prioritat	2023		2024		2025		2026		2027		2028		2029		2030	
			Semestre		Semestre		Semestre		Semestre		Semestre		Semestre		Semestre		Semestre	
			1	2	1	2	1	2	1	2	1	2	1	2	1	2	1	2
ÀMBIT DE L'EDUCACIÓ FORMAL																		
EF1	Projectes integrats per als centres educatius	Mitjana																
EF2	Capacitació ambiental per a professorat	Alta																
EF3	Revisar i millorar el programa de Centres Ecoambientals	Alta																
EF4	Programa d'activitats educatives de la RBM per a educació infantil a partir de 0 anys	Mitjana																
EF5	Creació d'un mòdul de la Reserva de Biosfera en la formació reglada i com a curs independent	Mitjana																
EF6	Optativa Escolar Ambiental a nivell de l'educació secundària obligatòria	Mitjana																

Codi	Títol de l'acció	Prioritat	2023		2024		2025		2026		2027		2028		2029		2030	
			Semestre		Semestre		Semestre		Semestre		Semestre		Semestre		Semestre		Semestre	
			1	2	1	2	1	2	1	2	1	2	1	2	1	2	1	2
ÀMBIT DE LA CIUTADANIA, ASSOCIACIONS I SECTORS PRODUCTIUS																		
CD1	Capacitació ambiental per a professionals de diversos sectors	Mitjana																
CD2	Formació per millorar el coneixement de la sostenibilitat al sector turístic	Alta																
CD3	Promoure taules de treball conjunts amb sectors socials d'interès	Mitjana																
CD4	Promoure aliances i canals de col·laboració permanent entre els diferents grups d'interès mitjançant la creació d'un Fòrum Ciutadà	Mitjana																
CD5	Formació per a la reducció, reutilització i correcta separació de residus	Mitjana																
CD6	Formació específica sobre mesures d'estalvi energètic	Mitjana																

PLA D'EDUCACIÓ AMBIENTAL PER A LA SOSTENIBILITAT DE
LA RESERVA DE BIOSFERA DE MENORCA

Codi	Títol de l'acció	Prioritat	2023		2024		2025		2026		2027		2028		2029		2030	
			Semestre		Semestre		Semestre		Semestre		Semestre		Semestre		Semestre		Semestre	
			1	2	1	2	1	2	1	2	1	2	1	2	1	2	1	2
CD7	Educació ambiental associada al projecte "Menorca sense Envasaments"	Mitjana																
CD8	Campanyes de sensibilització ambiental per al sector turístic	Mitjana																
CD9	Realització anual del programa "Viu Menorca Biosfera"	Mitjana																
CD10	Programa participatiu per als joves	Alta																
CD11	Promoció de la figura Ciutats educadores	Mitjana																
CD12	Inclusió d'activitats que fomentin la sostenibilitat al Programa AlternaNits i a l'agenda d'activitats de l'Institut de Joventut de Menorca	Mitjana																
CD13	Impulsar accions de formació i sensibilització per a professionals i població en general, a l'àmbit de la gestió de l'aigua	Alta																

PLA D'EDUCACIÓ AMBIENTAL PER A LA SOSTENIBILITAT DE
LA RESERVA DE BIOSFERA DE MENORCA

Codi	Títol de l'acció	Prioritat	2023		2024		2025		2026		2027		2028		2029		2030	
			Semestre		Semestre		Semestre		Semestre		Semestre		Semestre		Semestre		Semestre	
			1	2	1	2	1	2	1	2	1	2	1	2	1	2	1	2
CD14	Sensibilització i formació professional sobre espais naturals	Alta																
CD15	Donar suport programes de promoció per a productes locals	Baixa																
CD16	Donar suport a la producció ecològica	Mitjana																
CD17	Impulsar accions de formació i sensibilització en matèria de gestió de sòls agrícoles i forestals	Mitjana																

14. PRESSUPOST APROXIMAT

ÀMBIT ADMINISTRACIÓ I ORGANITZATIU			
Codi	Acció	Pte mínim	Pte màxim
AD1	Creació d'un grup d'educació ambiental permanent a l'illa	100.000 €	170.000 €
AD2	Establiment d'un sistema d'indicadors i de recollida d'informació per disposar de resultats mesurables de la incidència/utilitat de les accions d'educació ambiental	6.000 €	15.000 €
AD3	Creació d'un òrgan específic de dinamització, seguiment i control del pla	6.000 €	15.000 €
AD4	Capacitació dels nous Educadors Ambientals	15.000 €	60.000 €
AD5	Creació d'un Centre d'Educació Ambiental de Menorca	500.000 €	2.000.000 €
AD6	Inventari de les activitats d'Educació Ambiental de Menorca	10.000 €	15.000 €
AD7	Inventari detallat d'equipaments d'Educació Ambiental	10.000 €	15.000 €
AD8	Registre voluntari d'empreses i entitats dedicades a l'educació ambiental	15.000 €	60.000 €
AD9	Portal web que aglutini i coordini els programes d'educació ambiental	10.000 €	30.000 €
AD 10	Revisar i millorar els programes que s'estan duent a terme actualment	15.000 €	60.000 €

PLA D'EDUCACIÓ AMBIENTAL PER A LA SOSTENIBILITAT DE
LA RESERVA DE BIOSFERA DE MENORCA

AD11	Creació d'un grup multidisciplinar d'innovació i experimentació d'Educació Ambiental	60.000 €	100.000 €
AD12	Elaboració d'una guia per al desenvolupament de nous materials didàctics sota una bona fonamentació pedagògica	6.000 €	15.000 €
AD13	Fàbrica de recursos educatius	6.000 €	15.000 €
AD14	Elaborar programa educatiu a llarg termini sobre aigua	15.000 €	30.000 €
AD15	Elaborar programa educatiu a llarg termini sobre energia	15.000 €	30.000 €
AD16	Elaborar programa educatiu a llarg termini sobre canvi climàtic	15.000 €	30.000 €
AD17	Elaborar programa educatiu a llarg termini sobre mobilitat sostenible	15.000 €	30.000 €
AD18	Millora i dinamització d'equipaments i infraestructures d'educació ambiental	150.000 €	500.000 €
AD19	Promoure la creació d'Equipaments d'EA dins dels nuclis poblacionals principals	100.000 €	250.000 €
AD20	Modelització dels criteris d'avaluació dels programes que cal dur a terme dins de la RBM	15.000 €	60.000 €
AD21	Pla de comunicació de l'Educació Ambiental a la RBM	60.000 €	150.000 €
AD22	Acords de col·laboració amb operadores de transport de passatgers	15.000 €	60.000 €

PLA D'EDUCACIÓ AMBIENTAL PER A LA SOSTENIBILITAT DE
LA RESERVA DE BIOSFERA DE MENORCA

AD23	Vídeo promocional educatiu sobre els valors de la RBM	3.000 €	6.000 €
AD24	Realitzar periòdicament l'enquesta d'hàbits de vida sostenible per conèixer l'efectivitat del pla de treball a Educació per al Desenvolupament Sostenible (EDS) a Menorca	30.000 €	60.000 €
AD25	Guies de Bones Pràctiques per sectors	60.000 €	150.000 €
AD26	Guies tècniques per a personal de l'administració local	15.000 €	30.000 €
AD27	Formació específica a les administracions públiques sobre objectius de desenvolupament sostenible - Agenda 2030	30.000 €	60.000 €
AD28	Formació específica sobre el manteniment de zones verdes i biodiversitat associada a entorns rurals i urbans	30.000 €	60.000 €
AD29	Realització de fires, festivals, conferències i esdeveniments relacionats amb l'educació ambiental	150.000 €	500.000 €
AD30	Potenciar el Camí de Cavalls com un equipament d'Educació Ambiental a l'aire lliure	15.000 €	30.000 €
AD31	Punt Mòbil d'Educació Ambiental	50.000 €	100.000 €
AD32	Potenciar els punts nets de recollida de residus com a infraestructures d'educació ambiental	15.000 €	60.000 €
AD33	Eliminar o reduir barreres per a l'educació ambiental com la no existència de transport	60.000 €	150.000 €

PLA D'EDUCACIÓ AMBIENTAL PER A LA SOSTENIBILITAT DE
LA RESERVA DE BIOSFERA DE MENORCA

AD34	Reunió anual oberta per a tots els educadors/es ambientals i actors interessats per millorar la implantació de l'educació ambiental	500 €	1.000 €
AD35	Signatura d'un acord de col·laboració entre els diferents Ajuntaments i el Consell Insular de Menorca	500 €	1.000 €
TOTAL ÀMBIT		1.618.000 €	4.918.000 €

ÀMBIT EDUCACIÓ FORMAL			
Codi	Acció	Pte mínim	Pte màxim
EF1	Projectes integrats per als centres educatius	15.000 €	60.000 €
EF2	Capacitació ambiental per a professorat	30.000 €	60.000 €
EF3	Revisar i millorar el programa de Centres Ecoambientals	15.000 €	60.000 €
EF4	Programa d'activitats educatives de la RBM per a educació infantil a partir de 0 anys	15.000 €	30.000 €
EF5	Creació d'un mòdul de la Reserva de Biosfera en la formació reglada i com a curs independent	30.000 €	60.000 €
EF6	Optativa Escolar Ambiental a nivell de l'educació secundària obligatòria	15.000 €	60.000 €
TOTAL ÀMBIT		120.000 €	330.000 €

ÀMBIT DE LA CIUTADANIA, ASSOCIACIONS I SECTORS PRODUCTIUS

Codi	Acció	Pte mínim	Pte màxim
CD1	Capacitació ambiental per a professionals de diversos sectors	30.000 €	60.000 €
CD2	Formació per millorar el coneixement de la sostenibilitat al sector turístic	30.000 €	60.000 €
CD3	Promoure taules de treball conjunts amb sectors socials d'interès	6.000 €	15.000 €
CD4	Promoure aliances i canals de col·laboració permanent entre els diferents grups d'interès mitjançant la creació d'un Fòrum Ciutadà	6.000 €	15.000 €
CD5	Formació per a la reducció, reutilització i correcta separació de residus	30.000 €	60.000 €
CD6	Formació específica sobre mesures d'estalvi energètic per a la ciutadania en general	6.000 €	15.000 €
CD7	Educació ambiental associada al projecte "Menorca sense Envasos"	6.000 €	15.000 €
CD8	Campanya de sensibilització ambiental per al sector turístic	20.000 €	50.000 €
CD9	Realització anual del programa "Viu Menorca Biosfera"	- €	- €
CD10	Programa participatiu per als joves	- €	- €
CD11	Promoció de la figura Ciutats Educadores	15.000 €	60.000 €

PLA D'EDUCACIÓ AMBIENTAL PER A LA SOSTENIBILITAT DE
LA RESERVA DE BIOSFERA DE MENORCA

CD12	Inclusió d'activitats que fomentin la sostenibilitat al Programa AlternaNits i a l'agenda d'activitats de l'Institut de Joventut de Menorca	- €	- €
CD13	Impulsar accions de formació i sensibilització per a professionals i població en general, a l'àmbit de la gestió de l'aigua	30.000 €	60.000 €
CD14	Sensibilització i formació professional sobre espais naturals	30.000 €	60.000 €
CD15	Donar suport programes de promoció per a productes locals	30.000 €	60.000 €
CD16	Donar suport a la producció ecològica	30.000 €	60.000 €
CD17	Impulsar accions de formació i sensibilització en matèria de gestió de sòls agrícoles i forestals	30.000 €	60.000 €
TOTAL ÀMBIT		299.000 €	650.000 €

PLA D'EDUCACIÓ AMBIENTAL PER A LA SOSTENIBILITAT DE LA RESERVA DE LA
BIOSFERA DE MENORCA

	Pte mínim	Pte màxim
TOTAL PRESSUPOST PLA	2.037.000 €	5.898.000 €

15. MECANISMES DE FINANÇAMENT

Per aconseguir èxit a llarg termini en la implantació del present Pla d'Educació per a la Sostenibilitat de la RBM, cal comptar amb recursos humans i tècnics suficients, que ja s'han citat en apartats anteriors, centrant-nos en aquest punt únicament en els recursos econòmics.

En aquest apartat es descriuen possibles mecanismes de finançament per a la posada en marxa i desenvolupament del Pla:

- ✓ **Dotació pressupostària amb fons propis:** durant el període de vigència del Pla (2023 – 2030) s'haurà d'establir una dotació pressupostària pròpia i estable, de caràcter anual que asseguri el desenvolupament de l'Estratègia, per part de l'organisme promotor, digui's el Consell Insular de Menorca, juntament amb el cofinançament d'altres organismes públics relacionats amb l'Educació Ambiental, tant com sigui possible.
- ✓ **Convenis amb altres administracions sectorials** relacionades amb l'Educació Ambiental, com pot ser la Direcció General de Residus i Educació Ambiental del Govern de les Illes Balears, o les administracions municipals.
- ✓ **Ajuts i subvencions**, tant europees, com de qualsevol àmbit, destinades al desenvolupament en sostenibilitat de Menorca.
- ✓ **Acords de col·laboració** amb altres entitats com ara Universitats, Cambres de comerç, Fundacions, Associacions, etc.
- ✓ **Ecotaxa:** Segons l'administració balear, el propòsit de l'ecotaxa⁵ és *“recaptar fons per minimitzar l'impacte del turisme massiu a la natura i al medi ambient a través de les inversions necessàries per a la conservació de la natura”*, per tant seria coherent la utilització d'un percentatge dels fons captats a través d'aquesta ecotaxa per al desenvolupament del Pla d'Educació per a la Sostenibilitat de la RBM, ja que una conscienciació més gran dels visitants a l'illa repercutiria en una millor conservació de l'entorn.

⁵Llei 2/2016, de 30 de març, de l'impost sobre estades turístiques a les Illes Balears i de mesures d'impuls del turisme sostenible